

REFERAT Teknik-, miljø- og havneudvalget 2022-2025 d. 25-11-2025

Mødedato Tirsdag d. 25. november 2025 kl. 15:30

Mødested Rådhuset, mødelokale 3

Mødedeltagere Ole Wej Petersen, Johannes Renneberg, Jens Weiss, Leo Holm, Inga
Blom Thomas

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Budgetopfølgning efterår 2025 - Teknik- Miljø og Havneudvalget.....	4
Dagsordensforslag fra Ærø Plus, v/ Inga Blom Thomas om genoprettelse af landsbystier.....	6
Havne - Telefonvagtsordning.....	8
Stillingtagen til lovliggørelse af overkørsler og trafiksanering på Reberbanen.....	10
Forlængelse af gågaden i Marstal.....	14
Evalueringsrapport af sommergågade i Ærøskøbing 2025.....	16
Kommunens bygninger - Den fremtidige anvendelse af bygningerne på det gamle værft på Ærøskøbing.....	18
Grøn Trepert - Principvedtagelse af omlægningsplan for Det sydfynske Øhav.....	23
Grøn Trepert - Principvedtagelse af omlægningsplan for Lillebælt/Fyn.....	26
Godkendelse af køb og efterfølgende salg af jordstykke under LIFE Ring projektet.....	29
Byfornyelsesprogrammet - Et levende Marstal.....	31
Prioritering af ansøgninger om vedvarende energianlæg.....	34
Planlægning - Vedtagelse af lokalplan 125-4 Boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal.....	38
Dispensation til etablering af kvist og ovenlysvinduer - Nørregade 53, 5970 Ærøskøbing.....	40
Dispensation til ændring af farven på hoveddøren samt de smalle rammer omkring vinduerne - Østergade 10, 5970 Ærøskøbing.....	42
Drøftelse af udformningen af vinduer indenfor Lokalplan 9-9B.....	44
Dispensation til udskiftning af vindue - Søndergade 52A, 5970 Ærøskøbing.....	47
Dispensationsansøgning vedrørende murstensfarve - Opførelse af enfamiliehus med integreret carport.....	49
Ansøgning til Havnaturfonden vedr. projekt ”Drejørebet – mosaiknatur centralt i Det Sydfynske Øhav”.....	51
Ærøskøbing Vandværk a.m.b.a - Takstblad 2026.....	53
Bregninge Vandværk - Takstblad 2025.....	54
Søby Vandværk - Takstblad 2026.....	55
Rise Vandværk - Takstblad 2026.....	56
Orienteringspunkter november 2025.....	57
Godkendelse af referat.....	60
Lejekontrakt - Den blå Hal og Værftshallen med tilhørende havneareal - Ærøskøbing Havn 4B, C, D.....	61

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

S2020-11327

Sagsfremstilling:

Udvalget anmodes om at godkende dagsordenen.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Godkendt.

Det ekstraordinære punkt optages ikke på dagsordenen. I stedet indkaldes til ekstraordinært møde på Teams, mandag den 1. december kl. 17.00

Punkt 2: Budgetopfølgning efterår 2025 - Teknik- Miljø og Havneudvalget

S2025-3909

Indledning:

Løn- og Økonomi fremsender budgetopfølgning pr. 31/8-2025 samt opfølgning på mål, på området omkring Teknik- Miljø- og Havneudvalget.

I det følgende benævnes merudgifter uden fortegn, og merindtægter benævnes med minus.

Jvf. principper for økonomistyring bilag 3 Retningslinjer for tillægsbevilling, fremgår det, at der som udgangspunkt ikke gives tillægsbevilling til rammer med overførselsadgang.

Ved godkendelse af alle korrektioner (omplaceringer og ansøgninger om tillægsbevilling for alle tre udvalg), vil der blive brug for en tillægsbevilling på -668 t.kr. som tilføres kassen, fordelt som:

	Drift	Anlæg	Finansielle	Omplaceringer	I alt	Overførsel budgetopfølgning fra 2025 genbevilges i 2026 (konsekvens for likviditeten i 2026)
TMHU	0	-6.689		13	-6.676	5.428
KSU	3.903	-608		487	3.782	
ØEU	2.939	-26	-187	-500	2.226	3.866
I ALT	6.842	-7.323	-187	0	-668	9.294

+ = Tages op af kassen/- = lægges i kassen

Forventet over- underskud på rammer med overførselsadgang fremgår af det vedhæftede bilag.

Sagsfremstilling:

Sagsfremstilling:

Der er behov for en korrektion af budgettet under TMHU på i alt -6.676 t.kr. for TMHU. Tillægsbevillingen tilføres kassebeholdningen.

Tillægsbevillingen udgøres af -6.689 t.kr. vedr. anlæg.

Omplaceringer udgør 13 t.kr.

Der overføres 5.428 t.kr. vedr. havnens renoveringsplan til 2026. Der søges samtidig frigivelse af rådighedsbeløbet i 2026.

Anlæg.

- Merudgift cykelsti - 28 t.kr. dækkes af kassen (jvf anlægsregnskab som har været politisk behandlet)
- Restbudget vejbelystningsanlæg 98 t.kr. tilføres kassen idet anlægget er færdig.

- Mindreindtægt HikeFyn 23 t.kr. dækkes af kassen - projektet er færdigt
- Afsat budget til byggegrunde Marstal 350 t.kr. tilføres kassen - der kan ikke købes jord til byggegrunde pt.
- Salg Kirkeballevvej 11 - Merindtægt 67 t.kr. tilføres kassen
- Renoveringsplan havnene - puljen nedskrives med i alt 797 t.kr. - tilføres kassen

Omplaceringer:

- Der flyttes 13 t.kr til Park og Vej fra Mopælappen vedr. de grønne området,

Opgørelse over opfølgning på Mål:

Der fremsendes opgørelse over opfølgning på mål.

Opgørelsen er delt op i farver:

- Rød: Ikke igangsat, eller venter.
- Gul: Dem er der styr på.
- Grøn: Opfyldt.
- Lilla : Mål udskudt.

Ingen mål er markeret med rødt

12 mål er markeret med gult.

8 mål er markeret med grøn.

Økonomi:

Se sagsfremstilling.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen

Indstilling:

Løn- og økonomi indstiller, at materialet godkendes, på baggrund af direktionens bemærkninger.

Beslutning på Direktionen 03-11-2025

Løn og Økonomi, v/ Jørn Mattrup Lundsgaard, Birgitte Larsen, Louise Clausen og Kasper Bruun Breinbjerg deltog i punktets behandling.

Direktionen bemærker:

- at stormflodsmidler er håndteret i forbindelse med kommunalbestyrelsens møde i oktober 2025.

Direktionen anbefaler, at budgetopfølgning og opfølgning på mål godkendes.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler indstillingen godkendt.

Bilag

BOF Efterår TMHU 2025 - Mål

BOF efterår TMHU 2025 - Forbrug

Punkt 3: Dagsordensforslag fra Ærø Plus, v/ Inga Blom Thomas om genoprettelse af landsbystier

S2025-4390

Indledning:

Stillingtagen til dagsordensforslag fra Ærø Plus, v/kommunalbestyrelsesmedlem Inga Blom Thomas, vedrørende genoprettelse af landsbystier.

Sagsfremstilling:

Ærø Plus v/kommunalbestyrelsesmedlem Inga Blom Thomas, har den 13. november 2025 anmodet om optagelse af følgende dagsordenspunkt på Teknik-, miljø- og havneudvalgets møde den 25. november 2025:

"Baggrund

I landsbyerne Bregninge/Tværby har der historisk eksisteret et netværk af stier, som har været benyttet af offentligheden i generationer. Disse stier har fungeret som rekreative forbindelser, sikre ruter for bløde trafikanter og adgangsveje til natur- og kulturhistoriske områder. I de senere år er flere af disse stier blevet pløjet op eller på anden måde gjort utilgængelige, hvilket har medført en markant forringelse af borgernes adgang til naturen og landsbyens fælles kulturarv.

Formål

Formålet med denne sagsfremstilling er at fremme en politisk beslutning om genoprettelse og sikring af de historiske stier i Bregninge/Tværby. Genoprettelsen skal tjene følgende formål:

- **Rekreative og sundhedsmæssige gevinster:** Stierne giver mulighed for daglige gåture, løb og cykling i trygge omgivelser, hvilket fremmer fysisk og mental sundhed.
- **Beskyttelse af de svage trafikanter:** Stierne udgør sikre alternativer til trafikerede veje for børn, ældre og personer med nedsat mobilitet.
- **Styrkelse af lokal turisme:** Tilgængelige stier kan tiltrække vandrere, cyklister og kulturinteresserede turister, hvilket gavner lokaløkonomien.
- **Bevarelse af kulturhistoriske værdier:** Mange af stierne har rødder i landsbyens historie og har været brugt som forbindelsesveje mellem gårde, marker og kirker. Genoprettelsen er derfor også en indsats for at bevare lokal identitet og kulturarv.

Problemstilling

De pågældende stier har traditionelt haft offentlig adgang, men bliver i dag pløjet op eller på anden måde blokeret, hvilket vanskeliggør færdsel og skaber usikkerhed om adgangsrettigheder. Dette strider mod den historiske praksis og underminerer fællesskab og tilgængelighed.

Derudover adskiller disse landsbyer sig fra mange andre ved, at de ikke har en parallel gade eller alternativ trafikåre, som ellers findes i andre landsbyer på Ærø. Det betyder, at stierne har en særlig funktion som eneste sikre og rolige forbindelsesled gennem landsbyen. Netop derfor giver det god mening at starte genopretningsindsatsen her, hvor behovet er størst og alternativerne færrest.

Forslag til handling

- Kommunen igangsætter en kortlægning af de historiske stier i Bregninge/Tværby med henblik på juridisk afklaring af adgangsrettigheder.
- Der etableres dialog med lodsejere for at finde løsninger, der tilgodeser både privat ejendomsret og offentlig adgang.
- Der afsættes midler til fysisk genopretning af stierne, herunder skiltning, vedligeholdelse og eventuel etablering af grusbelægning.
- Stierne indskrives i kommunens rekreative og trafikale planlægning som permanente, offentligt tilgængelige ruter.

Forventede gevinster

- *Øget trivsel og sundhed blandt borgere.*
- *Forbedret trafiksikkerhed for bløde trafikanter.*
- *Øget lokal stolthed og sammenhængskraft.*
- *Styrket turisme og lokaløkonomi.*
- *Bedre mobilitet i landsbyer uden parallelle trafikveje."*

Økonomi:

Ikke relevant

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget

Indstilling:

Teknik-, miljø- og havneudvalgsformanden indstiller, at Teknik-, miljø- og havneudvalget tager stilling til forslaget fra Ærø Plus, v/ Inga Blom Thomas.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget drøftede forslaget fra Inga Blom Thomas.

Udvalget tilkendegiver:

- at der i den kommende udvalgsperiode udarbejdes et oplæg til politisk drøftelse vedrørende mulighederne for at kortlægge stier, med henblik på at fremme etablering af offentligt tilgængelige stier omkring Bregninge/Tværby.
- at der i forbindelse med gennemførelsen af ekstensivering af landbrugsarealer, ses på mulighederne for etablering af stier, der fremmer offentlighedens adgang.
- at det sker i dialog med lokalråd og lodsejere.

Punkt 4: Havne - Telefonvagtsordning

S2025-3712

Indledning:

Der skal tages stilling til om der skal arbejdes videre med etablering af udvidet telefonvagts ordning for gæstesejlere i højsæsonen.

Sagsfremstilling:

Servicemedarbejderne på havnene er til rådighed på havnene 07.30-09.00 og 16.00-17.30 dagligt fra den 1 april til 31 oktober.

Der er ønske om at have et højere serviceniveau med en egentlig vagtordning i begge havne.

Nuværende telefonbetjening via servicemedarbejdere og havnekontor er indrettet således at servicemedarbejderne har vagttelefonen, der står på hjemmesiden i tidsrummet 07.30 til 09.00 og 16.00 til 17.30 dagligt inklusive weekender og helligdage.

Servicemedarbejderne står for reservering af pladser til skonnerter og større skibe. Der er ikke reservering af pladser til både under 25 meter.

Havnekontoret og assistenter varetager den daglige drift på hovednummeret.

En udvidet vagtordning kan ikke varetages af ISPS-ordningen, idet dette er en særskilt terrorsikringsordning, der hører under Trafikstyrelsen, med et telefonnummer indeholdt i Sikringsplanen og Sårbarhedsvurderingen for havnene. Der er 24/7 vagt på dette mobilnummer.

Det er udelukket Trafikstyrelsen, Fyns Politiet Operativ Planlægning og uddannelse, RSO Mahilum Security og Havnekontoret, der har dette nummer og det kan ikke udleveres til andre.

En ny vagtordning

En udvidet service med en egentlig vagtordning kan indrettes således, at servicemedarbejderne er til rådighed i tidsrummet 07.30-17.30 dagligt i højsæsonen fra medio juni til medio september.

Løn og Økonomi har i samråd med KL har undersøgt overenskomst forholdene i en aftale om rådighedsvagt i tidsrummet 0900-1600 dagligt i to havne med udgangspunkt i 'worst case scenario'. Se 'bilag'.

jf. aftale om arbejdstid, forskudt tid, holddrift og rådighedsvagts §16 stk.1: uden for normal arbejdstid ydes følgende tillæg pr. vagttime:

- Fra normal arbejdstids ophør mandag for normal arbejdstids begyndelse lørdag (fredag, hvis frilørdagsordning er indført): 24,69 kr.
- Søn og helligdage i tidsrummet kl. 00.00-24.00 og/eller perioden fra normal arbejdstids ophør (fredag, hvis frilørdagsordning er indført) til normal arbejdstids begyndelse mandag: 29,53 kr.

Alle tillæg er angivet i 31/3 2000-niveau og ydes pr. påbegyndt halve vagttime.

Jf. Aftale om arbejdstid, forskudt tid, holddrift og rådighedsvagts §18 for telefonopkald under rådighedsvagt, der medfører egentlig aktivitet, fx opkald til andre, men uden at opkaldet medfører udkald af pågældende selv, betales takstmæssig overtidsbetaling svarende til 1 overarbejdstime, uanset antallet af opkald inden for samme time.

Topdesk er blevet kontaktet for udskrift af opkald i perioden medio juni til medio september for dermed at få klargjort om dataene kan lave et bedre overblik om de faktiske tal og dermed forventet samlet pris.

KL. anbefaler at vi forhandler os frem til en lokal aftale efter modtagelse af dataene fra telefon opkald i perioden medio juni til medio september. Det er nemmere at argumentere for lokalaftalens størrelse når der er et grundlag, i form af data fra en overstået sæson.

Det kan bemærkes at hovedparten af opkald til service telefonerne er forespørgsler om enten 1) er der plads? eller 2) kan vi reservere plads?.

Der kan ikke reserveres plads til både under 20 meter og vi afviser aldrig men kan ikke garantere plads i højsæsonen på forhånd.

Retsgrundlag:

Overenskomst.

Tværgående politikker:

Erhverv / Turisme

Økonomi:

Rådighedsvagt 4 medarbejdere i 13 uger: 52.210,48 kr.

Pension af rådighed 4 medarbejdere i 13 uger: 522,10 kr.

Feriegodtgørelse af rådighed 4 medarbejdere i 13 uger: 6.526,31 kr.

Såfremt der herudover skal afregnes overtidsbetaling, bliver beløbet betydelig større.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø og havneudvalget

Indstilling:

Havnefogeden indstiller, at udvalget drøfter, om der skal arbejdes videre med vagtordning i havnene.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede, at der skal arbejdes videre med en vagtordning i havnene, idet udvalget ønsker, at der arbejdes videre med flere modeller for en vagtordning, herunder også hvad der kan rummes indenfor de nuværende aftaler.

Punkt 5: Stillingtagen til lovgivning af overkørsler og trafiksanering på Reberbanen

S2024-3466

Indledning:

Stillingtagen til lovgivning af overkørsler og trafiksanering på Reberbanen.

Sagsfremstilling:

Den 4. september 2025 besluttede Økonomi- og erhvervsudvalget at, der for at give mulighed for to overkørsler ved Reberbanen 59c, 5960 Marstal skal:

- Gennemføres en trafiksanering af Reberbanen, hvor der etableres 2-1 vej.
- Opkøbes jord syd for Reberbanen til sikring af en senere udvidelse af Reberbanen.

Derudover blev det besluttet, at sagens oversendes til prioriteringsdebatten for så vidt angår beslutning om finansiering af det samlede projekt. I forbindelse med vedtagelsen af budgettet blev der bevilget 1,2 mio. kr. til projektet i 2026, og der blev udtrykt et ønske om, at der skulle ses på mulige besparelser på projektet.

I forbindelse med den videre sagsbehandling har det vist sig, at ejeren af matrikel 139h Gudsgave, Marstal har etableret to overkørsler til ejendommen. Administrationen har ikke fremsendt hverken dispensation fra lokalplan eller tilladelse etablering af overkørsel til offentlig vej jf. Vejloven til ejeren. Ejeren har dog efter at have læst kommunalbestyrelsens beslutning på kommunens hjemmeside i februar 2025, forstået det som at der var givet en tilladelse til etablering af to overkørsler til ejendommen, og har ageret derefter.

I dag er forholdene derfor således, at overkørslerne til matrikel 139 h / Reberbanen 59c, er ikke udført som det projekt Fyns Politi har givet samtykke til pr. 10. juni 2025, idet den vestlige overkørsel er ikke udført i overensstemmelse med det af ansøger fremsendte tegningsmateriale fra august 2024.

Administrationens bemærkninger vedr. den østlige overkørsel

Udkørslen ved Jesper Bus, der ligger over for den østlige overkørsel, servicerer både busserne fra Jesper Bus og tung trafik, der leverer varer til Stark. Vareleveringen sker typisk ved at lastbilerne kører ind ad Skolevej/Industrivej og ud til Reberbanen over matrikel 138r og 138b Gudsgave, Marstal. Der er både tale om lokalkendte chauffører og vareleveringer mv. fra udefrakommende chauffører. Trafikkens art (sammensætning af køretøjstyper og chauffører) betyder, at overkørslen skal behandles som en vej jf. Færdselslovens § 1, da de anvendes til almindelig færdsel.

Her har Fyns Politis fremhævet at en overkørsel (fra matrikel 139h, Gudsgave) ikke må placeres over for en vejtilslutning som udkørslen fra matrikel 138b Gudsgave, Marstal. Det er derfor ikke muligt at flytte overkørslen længere mod øst. I dag ligger overkørslen over for busstoppestedet.

Jf. færdselsloven regler om standsning og parkering og vejregler for kollektiv trafik, kan der ikke etableres en overkørsel, der munder ud i et busstoppested eller en buslomme. Det vurderes, at dette forhold ikke bliver ændret af, at der eventuelt kunne etableres en buslomme længere inde på matrikel 138b.

Jf. Fyns Politis godkendelse af den 24. oktober 2025 kan der gives samtykke til bibeholdelse af den etablerede overkørsel, hvis busstoppestedet nedlægges eller flyttes.

Administrationen har afholdt møde med Jesper Bus den 20. oktober 2025. Jesper Bus tilkendegiver, at de ikke har indvendinger mod den beskrevne løsning for udkørslen ved Jesper Bus, hvor overkørselens bredde reduceres og placeringen flyttes lidt mod vest. De ser, at det kan give mulighed for en mere hensigtsmæssig indretning af pladsen ved garagen og værkstedet, herunder at der skabes mulighed for medarbejderparkering på arealet ind mod Stark.

Tilslutningen til Jesper Bus udføres som tidligere beskrevet i projektet, som en sidevejstilslutning med vigelinje og midterafmærkning, som sikrer at busser kan køre ud og ind samtidig.

Samlet set er den administrative vurdering, at den østlige overkørsel kun kan godkendes såfremt busstoppestedet nedlægges eller flyttes.

Administrationens bemærkninger i forhold til den vestlige overkørsel

Som nævnt er især den vestlige overkørsel placeret anderledes end oprindeligt ansøgt. Ejer af matrikel er anmodet om at indsende et opdateret tegningsmateriale, der præcist viser målene på overkørslerne. Det er modtaget den 3. november, og den samlede tegning af trafikprojektet på Reberbanen er blevet opdateret med de korrekte mål. Den reviderede tegning er vedlagt. Den viser, at den vestlige overkørsel ligger lige overfor den private udkørsel nord for reberbanen, på Reberbanen 60.

Fyns Politi er blevet kontaktet for om de har yderligere bemærkninger i lyset af de nye oplysninger. Set ud fra trafikens art og omfang, ser Fyns Politi ingen problemer i at de to overkørsler ligger overfor hinanden.

Administrationen vurderer på den baggrund, at placeringen af den vestlige overkørsel kan godkendes.

Særligt i forhold til busstoppestedet

På mødet den 20. oktober 2025 tilkendegav Jesper Bus, er der en del, der anvender busstoppestedet. Det nærmeste busstoppested mod Marstal by, ligger ca. 550 m mod øst ved VUC. Det nærmeste bustoppested væk fra Marstal by, er lidt over 2 km væk ved Drejet.

Der har været politisk interesse for at udvikle et projekt, der forlænger cykelstien fra Bakkevej / Knasterbjergvej til Skolevej. En ny placering af busstoppestedet kan eventuelt inddrages i den proces.

For flytning af busstoppestedet er der dermed to muligheder:

1. Busstoppestedet flyttes ud til solfangeranlægget ved siden af OK-tanken.
2. Beslutning om placering af busstoppestedet kan udskydes til processen om en udvidelse af cykelstien fra Bakkevej / Knasterbjergvej til Skolevej.

Særligt i forhold til ændringer og mulige besparelser i projektet

I forbindelse med budgetforhandlingen blev der udtrykt et ønske om, at der i arbejdet med trafiksaneringen af Reberbanen, blev set på mulighederne for at lave besparelser på projektet.

Administrationen har set på mulighederne og der er konkret mulighed for følgende projektændringer og besparelser:

1. Etablering af udkørsel ved matrikel 138b Gudsgave, Marstal. Det anbefales at udkørslen ændres således:

- At udkørslen flyttes og etableres på det i forvejen faste underlag, så der ikke skal etableres ny asfalt på et større areal
- Etablering af kantsten og græsflader, der markerer udkørslen
- Nedlæggelse af busstoppestedet, medfører en udgift til at nedtage busskuret, fjerne kantsten, fliser og skilte

Den samlede mindredgift anslås til 280 tkr.

2. Flytning af bustoppestedet til ny buslumme evt. ved Marstal fjernvarmes grund ved siden af OK tanken, vil gøre det muligt at fastholde serviceringen af beboerne i området med et busstoppested, og øge trafikikkerheden omkring busstoppestedet. Dette anslås at have en merudgift på op mod 350 tkr.

Lovliggørelse iht. Lokalplan 123-5 § 5.5

Jf. Lokalplan 123-5 § 5.5 kan der kun etableres to overkørsler til en ejendom inden for lokalplanområdet, hvis kommunalbestyrelsen finder, at der er en særlig grund til det. I forbindelse med ansøgningen, har kommunalbestyrelsen udtrykt, at det må forventes, at der er lige forhold for matriklerne i erhvervsområdet, og det må forventes at der er behov for to overkørsler i forbindelse med erhverv.

På den baggrund, har administrationen udarbejdet en oversigt over, hvor det er muligt, at placere overkørsler langs de uudnyttede ejendomme, hvis der skal etableres to overkørsler ved hver ejendom. På kortbilaget over den samlede

trafikplan for Reberbanen kan mulighederne for overkørsler ses markeret med en orange streg ved matriklerne syd for Reberbanen.

Oversigten har været sendt i høring fra den 7. november til den 21. november. Såfremt der er indkommet høringsvar, bliver de forelagt på udvalgsmødet.

Historik:

Reberbanen er den ene af de to indfaldsveje til Marstal. Reberbanen fører til bymidten, Hotel Ærø, Navigationsskolen og Marstal Havn, færge og Eriks Hale.

På strækningen mellem Knasterbjergvej og Øverste Midtmarksvej, er der etableret et erhvervsområde. Erhvervsområdet syd for Reberbanen er et nyt område, der består af 3 kommunale erhvervsgrunde som alle er solgt. Heraf er én under udvikling og bebyggelse. To af grundene er endnu ikke bebygget.

Jf. den nuværende Lokalplan 123-5 - Nyt erhvervsområde ved Reberbanen, må der kun etableres 1 overkørsel til hver grund. Kommunalbestyrelsen kan dog tillade, at der etableres flere overkørsler, når særlige forhold efter Kommunalbestyrelsens skøn taler herfor.

Ejeren af Reberbanen 59c har ansøgt om etablering af to indkørsler til ejendommen. Et flertal i Teknik-, miljø- og havneudvalget indstillede, at der gives afslag med argumentation om at etablering af 2 overkørsler vil påvirke trafiksikkerheden på Reberbanen negativt, og at der ikke var særlige forhold ved den fremtidige drift af ejendommen, der kunne tale for to overkørsler. Hermed kan der ikke dispenseres fra lokalplanen. Sagen blev hævet til Kommunalbestyrelsen. Økonomi- og erhvervsudvalget besluttede den 6. feb. 2025, at det skulle indstilles at følge mindretallet i Teknik-, Miljø- og Havneudvalget, således at der skulle gives tilladelse til 2 overkørsler. Kommunalbestyrelsen besluttede den 19. februar 2025, at der skal gives tilladelse til 2 overkørsler og at Teknik-, Miljø- og Havneudvalget skal udarbejde en samlet trafikplan for området.

Retsgrundlag:

Planloven.

Lov om offentlige veje.

Bekendtgørelse om vejafmærknings anvendelse.

Færdselsloven.

Vejdirektoratets vejregler om kollektiv trafik.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Der er afsat 1,2 mio. til projektet.

Ved at nedlægge busstopstedet og ændre udkørslen ved Jesper Bus, kan der hentes en besparelse på i alt 280 tkr.

Såfremt busstoppestedet skal flyttes og der skal etableres en buslomme i stedet, vil der ikke være en samlet besparelse at hente, idet etablering af en buslomme må forventes at koste mellem 300-350 tkr. eksklusiv arealerhvervelse. Det betyder en samlet merudgift på op mod 70 tkr., der ikke kan afholdes inden for de afsatte 1,2 mio. kr.

Der forventes, at være en rest på 100tkr. på Park og Vejs anlægsramme for vejvedligehold 2025, som kan overføres til budget 2026. Restbeløbet er fra overskydende midler fra stormflodspuljen, som blev tilført rammen. Merudgiften vil derfor kunne finansieres på Park og Vejs anlægsramme for vejvedligehold 2026.

Økonomisk påtegning:

Løn og økonomi oplyser, at der ved PRIO 2026 blev afsat 1.200 tkr. til trafiksanering på Reberbanen.

Ved godkendelse af indstilling 1 (nedlæggelse af busstoppested ved Jesper Bus) forventes det, at der kan findes en besparelse på 280 tkr. som kan tilføres tilpasningsplanen for 2026.

Ved godkendelse af indstilling 2 (nedlæggelse af nuværende busstoppested samt etablering af ny buslomme) forventes det, at der kommer en merudgift på ca. 70 tkr. mere end budgetlagt.

Merudgift til indstilling 2 foreslås finansieret af overskydende budget for 2025 vedr. vejvedligehold, hvor man forventer, at der vil være et resterende budget ved udgangen af 2025 på ca. 100 tkr.

Sagen afgøres af:

Teknik, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller at:

1. Der gives en lovliggørende tilladelse til den vestlige overkørsel til matrikel 139 h/Reberbanen 59c
2. Der gives en lovliggørende tilladelse til den østlige overkørsel til matrikel 139 h/Reberbanen 59c, når busstoppestedet er nedlagt eller flyttet
3. Det nuværende busstoppested nedlægges og der etableres en ny buslomme, som erstatning for det nedlagte busstoppested. Det kan finansieres inden for projektets samlede økonomi, samt ved brug af restmidler fra vejvedligehold i 2025.
4. Projektet ændres som foreslået, så udkørslen ved Jesper Bus flyttes til det faste areal, og der etableres kantsten og græsflader, der markerer udkørslen.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede at:

1. Der gives en lovliggørende tilladelse til den vestlige overkørsel til matrikel 139 h/Reberbanen 59c
2. Der gives en lovliggørende tilladelse til den østlige overkørsel til matrikel 139 h/Reberbanen 59c, når busstoppestedet er nedlagt eller flyttet
3. Det nuværende busstoppested nedlægges og der skal på længere sigt arbejdes med at etablere en ny buslomme, som erstatning for det nedlagte busstoppested.
4. Projektet ændres som foreslået, så udkørslen ved Jesper Bus flyttes til det faste areal, og der etableres kantsten og græsflader, der markerer udkørslen.

Bilag

Høringssvar vedr. Reberbanen - Fra Industrivej 1

Udtalelse fra Fyns Politi, opdateret 24.10.2025

Oversigtsplan - Forslag med udførte overkørsler

Punkt 6: Forlængelse af gågaden i Marstal

S2025-3442

Indledning:

Det er blevet undersøgt om der kan etableres kørsel tilladt gennem gågaden ved Prinsensgade.

Sagsfremstilling:

Der blev ved Teknik-, miljø- og havneudvalgsmødet den 16-09-2025 besluttet at administrationen undersøger muligheden, for en sivegade ved Prinsensgade gennem det nye stykke af gågaden

Administrationen har følgende bemærkninger til etablering af sivegade:

Formålet med projektet er at skabe en sammenhængende, tryk og attraktiv bymidte, hvor fodgængere kan færdes sikkert og opholde sig uden konflikt med biltrafik. En forlængelse af gågaden til Marstal Torv vil styrke forbindelsen mellem torvet og den eksisterende handelsgade og samtidig understøtte byliv, detailhandel og ophold i området.

Tilladelse til bilkørsel i den planlagte gågadeforlængelse vurderes ikke at være forenelig med trafiksikkerhedsmæssige hensyn. Området forventes en højere fodgængeraktivitet en ændring af byrumsmæssig udformning i forhold til belægning, blomsterkummer mv. samt snævre oversigtsforhold vil ikke gøre strækningen egnet til blandet trafik. Selv lav hastighed skaber utryghed blandt fodgængere - særligt for børn.

Gågader er etableret med det primære formål at skabe trygge og attraktive byrum for fodgænger, hvor ophold, handel og byliv kan udfolde sig uden risiko for konflikt med motorkøretøjer. Bilkørsel i gågadezonen vil væsentligt forringe trafiksikkerheden og være i modstrid med det oprindelige formål med etableringen af sammenhængende gågadeforløb fra torvet i syd til SuperBrugsen i nord.

Desuden er Prinsensgade ikke nødvendig som gennemkørsels rute, da alternative veje allerede findes i det omkringliggende vejnet.

Derudover har vi bedt politiet om at komme med deres vurdering og anbefaling. Her bliver der ligeledes påpeget at en gågade efter færdselslovens bestemmelser som udgangspunkt er et færdselsareal forbeholdt for fodgængere. Kørende færdsel i en gågade kan alene tillades i særlige tilfælde, typisk hvor der er tale om nødvendig kørsel, eksempelvis tidsbegrænset varelevering, renovation eller anden samfundsmæssig vigtig funktion. En generel adgang for biltrafik i en gågade udvander selve formålet med etableringen af et bilfrit byrum/gågade.

Konklusionen af administrationen og politiets vurdering er, at en lukning af Prinsensgade for gennemgående biltrafik vil have en klart positiv effekt på trafiksikkerhed, tryghed og byliv og bør være den mest bymæssigt ønskelige løsning, for det der ønskes for Marstal bymidte. Det er også vigtigt at pointere, at der fortsat er alternative ruter til biltrafik som kan benyttes uden væsentlig forlængelse af kørselsafstanden. Disse ruter vurderes ikke at udgøre en omvej af betydning og kan uden problemer håndtere den trafik der i dag benytter Prinsensgade som gennemkørsel.

Administrationen indstiller, at der træffes beslutning om:

1. At Prinsensgade lukkes for gennemkørende trafik. Der skiltes med blind vej skilt og billister kan stadig tilgå Prinsensgade via Tværgade.
2. At der tillades gennemkørende trafik gennem den nye forlængelse af gågaden. Der skiltes med gågadezone og bilerne bør færdes med lav hastighed i henhold til færdselsloven .

Historik:

Der er afsat penge til projektet ved prioriteringsdebatten for budget 2025

Der er ved møde i Teknik-, miljø- og havneudvalgsmødet den 16-09-2025 tilføjet bemærkning om, at administrationen undersøger muligheden for en sivegadeløsning.

Retsgrundlag:

Færdselsloven

Økonomi:

Ved etablering af sivegade, kommer der yderligere omkostninger til skiltning.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget

Indstilling:

Park og Vej indstiller, at Prinsensgade lukkes for gennemkørende trafik.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Et flertal i teknik-, miljø- og havneudvalget bestående af Leo Holm, Inga Blom Thomas og Jens Weiss godkender, at der tillades gennemkørende trafik gennem den nye forlængelse af gågaden. Der skiltes med gågadezone og bilerne bør færdes med lav hastighed i henhold til færdselsloven.

Ole Wej Petersen og Johannes Renneberg ønsker at følge Politiets indstilling, og at Prinsensgade skal lukkes for gennemkørende trafik. De ønsker at gøre brug af standsningsretten og hæver sagen til Kommunalbestyrelsen.

Bilag

Anbefaling fra Fyns Politi

Punkt 7: Evaluering af sommergågade i Ærøskøbing 2025

S2021-10119

Indledning:

Der blev den 5. november afholdt evalueringsmøde for sommergågade i Ærøskøbing for 2025

Sagsfremstilling:

Den 5. november blev der afholdt evaluering af sommergågaden i Ærøskøbing for sæsonen 2025 med Ærøskøbing Handelstandsforening.

I år blev der udstedt 172 tilladelser, hvilket er færre end sidste år. Antallet af påkørsler er steget til syv, hvilket understreger behovet for at undersøge forebyggende tiltag såsom bedre skiltning og eventuel en slags vejmarkering ved pullerterne

Parkering i byen vurderes fortsat som en udfordring, mens færre henvendelser om pullerter tyder på, at kommunikationen omkring disse er forbedret.

Generel tilfredshed blev noteret fra vognmænd, handelsforeningen og Turistkontoret.

Medmindre andet bliver ansøgt, fortsætter perioden og tidsrum i det kommende år, med henblik på en tilladelse fra politiet som er gældende de kommende 4 sæsoner.

Referat fra mødet er vedlagt som bilag.

Fremtidige initiativer

Der planlægges en udarbejdelse af et mere ensartet regulativ for udeservering. Dette arbejde vil ske i tæt dialog med relevante interessenter. Regulativet har til formål at forenkle ansøgningsprocessen og skabe klare rammer for både erhvervsdrivende og kommunen.

Der er planer om at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra kommunen, handelsforeningen samt Ærø Turist og Erhverv. Marstal Handelsforening og Søby Erhvervsforening får også mulighed for at indgå i arbejdsgruppen. Handicaprådet vil blive hørt i forbindelse med arbejdet.

Arbejdsgruppens formål er at udvikle et nyt regulativ, der skal:

- Give erhvervsdrivende et klart og anvendeligt værktøj
- Støtte kommunen i håndhævelsen af regler
- Gennemgå ansøgningsprocedurer, tilladelsesperiode og tilladt areal
- Regulativet godkendes af kommunalbestyrelse samt Fyns Politi.

Historik:

Pullerterne var første gang i drift i sommeren 2022

Hvert år har kommunen afholdt evaluering.

Tidsrum og vilkår har løbende været justeret jf. hvad der er kommet frem ved evalueringer.

Økonomi:

ingen

Sagen afgøres af:

Teknik, miljø, - og havneudvalget

Indstilling:

Park og Vej indstiller, at orienteringen om evalueringen af årets sommergågade tages til efterretning.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget tog orienteringen om evalueringen af årets sommergågade til efterretning, med bemærkning om, at der skal være fokus på håndteringen af udeservering og en forbedret skiltning af pullerterne.

Bilag

D492-2025-71484 Referat af møde vedrørende evaluering af sommergågade i Ærøskøbing 2025 6b10e8e9-4dd4-4f45-b669-bd38e09a4854

Punkt 8: Kommunens bygninger - Den fremtidige anvendelse af bygningerne på det gamle værft på Ærøskøbing Havn

S2025-4297

Indledning:

Stillingtagen til nedsættelse af en arbejdsgruppe med henblik på at få udarbejdet en plan for den fremtidige anvendelse af bygningsmassen på Ærøskøbing Havn 4 - 4D, efter at Udviklingsfonden har afviklet sine aktiviteter på Det gamle Værft til årsskiftet 2025/2026.

Sagsfremstilling:

Udviklingsfonden har besluttet at afvikle sine aktiviteter knyttet til bygningsmassen omkring det gamle værft på Ærøskøbing Havn. Der skal derfor træffes beslutning om bygningernes fremtidige anvendelse.

Bygningsmassen

Bygningsmassen består af følgende:

- **"Den blå hal"**, Ærøskøbing Havn 4D. "Den blå Hal" er en uisoleret bygning uden vand og afløb eller indlagt fjernvarme.
- **Værftsbygningen**, Ærøskøbing Havn 4A (offentligt toilet), 4B og 4C. Værftsbygningen er fra 2013 og rummer en værftshal med indbygget smedeesse, nogle kontorlokaler, et køkken og toiletfaciliteter. Desuden er der et offentligt toilet i bygningen.
- **Snedkerbygning og lagerbygning incl. spilhus og bedding**, Ærøskøbing Havn 4. Snedkerbygningen og lagerbygningen er gamle, uistandsatte bygninger, der fremstår udvendig såvel som indvendig som de gjorde, da Ærøskøbing Værft for år tilbage anvendte bygningsmassen. Bygningen er sammenbygget med Ærøskøbing Havn 4E, der er et offentligt toilet, Ærøskøbing Havn 4F -Turist- og erhvervskontoret, og Ærøskøbing Havn 4G der for nuværende er restaurant. Beddingen er istandsat i 2014, men lever ikke op til miljøkravene for et beddingsanlæg, hvis anlægget skal kunne anvendes til skibsrenovering. Beddingsanlægget er ikke længere forsikret.

Før Udviklingsfonden fraflytter, vil de forskellige bygninger og udendørsarealer i overvejende grad være blevet ryddet for inventar og affald. Skibsskroget vil være bortskaffet til ophugning og overdækningen mod Ærøskøbing Havn være fjernet.

Det er endnu uklart i hvilket omfang de opstillede skibscontainere og div. småbygninger fjernes.

Lejerne i bygningen er blevet opsagt af Udviklingsfonden til fraflytning ultimo 2025. Bygningsmassen må således samlet set betragtes som funktionstømt til årsskiftet.

Henvendelser til kommunen siden lukningen af Udviklingsfonden blev offentliggjort

Efter offentliggørelse af lukningen af Udviklingsfonden, er der modtaget forskellige henvendelser om leje og udlån af bygningsmassen til forskellige formål.

Der er modtaget ønske om at overtage lejemålet af "Den blå Hal" til fortsættelse af butiksdriften, om leje af kontorlokaler i værftshallen, forslag til benyttelse til div. kulturarrangementer, skaterpark, crossfit/træningsaktiviteter mv.

Der har været henvendelse om benyttelse af beddingen, ligesom nogle foreninger ønsker at anvende lokaler som hidtil, til forskellig former for opbevaring af materiel.

I forbindelse med flytningen af "Fylla" til Marstal Havn, er der ønske om fortsat at opbevare dele af "Fyllas" udstyr i bygningsmassen.

Senest har Salling Group vist interesse for at anvende "Den blå Hal" og måske en del af Værftshallen i en periode på 3 måneder i forbindelse med ombygningen af butiksfaciliteterne på havnen.

Administrationen indleder en dialog med alle interessenter om mulighederne for at anvende (dele af) hallerne. For nogles vedkommende dog først fra 1. april 2026.

Opsagte lejemål

Lokale til kontor- og terapiformål.

Lokale til coach + benyttelse af værftshallen til træning.

Lokale til PHD studerende psykolog.

Lokale til grafisk virksomhed.

Brug af smedje.

Aktiviteterne omkring "Havværk".

Post Nord (personalefaciliteter)

Ikke opsagte lejemål

Nordea (pengeautomat)

Bookede arrangementer i 2026

Uge 31 - Jazzfestival.

Uge 35 - Allo Kombo magifestival.

Fremtidsscenarier

Det vil sandsynligvis være muligt at videreføre lejemålene/eller indgå nye lejemål i en kortere periode, på den præmis, at lejerne selv skal varetage daglig renholdelse af bygningerne. De fleste lejere har på en eller anden vis været involveret i den daglige drift af Det gamle Værft tidligere, men det er klart at energien på stedet ændres, når Udviklingsfonden ophører med sine aktiviteter. En korttidsudlejning til forskellige aktører, både erhvervsdrivende og forskellige foreninger, kan sikre at området i overgangsperioden 2026, fortsat er et levende sted, hvor mennesker mødes til forskellige aktiviteter, kulturarrangementer m.m.

Administrationen foreslår, at der nedsættes en arbejdsgruppe, som i første halvår af 2026 udarbejder modeller for, hvordan bygningsmassen kan anvendes i fremtiden. Herunder hvilket strategisk fokus, Kommunalbestyrelsen ønsker at anlægge: en økonomisk-besparelsmæssig vinkel (afvikling) eller en strategisk udviklingsorienteret vinkel (investering, primært fondsfinansieret).

Arbejdsgruppen skal kvalificere det videre arbejde og sikre involvering af kulturinstitutioner, foreninger og øvrige relevante interessenter, med henblik på at fremlægge udkast til en udviklingsplan for Kommunalbestyrelsen i sensommeren 2026.

Bygningsmassen omkring det gamle værft udgør et særdeles centralt og identitetsskabende område på Ærøskøbing Havn. Området er det første møde mange besøgende har med Ærø og fungerer derfor som en væsentlig del af både byens og øens ansigt udadtil. Bygningerne rummer for nuværende et unikt kulturhistorisk miljø, der vidner om Ærøskøbings maritime traditioner og lokale håndværkskultur.

Med udgangspunkt i kommunens overordnede udviklingsstrategi om blandt andet af værne om Ærø Maritime og historiske kulturarv samt visionerne om bl.a. Ærø som Børnenes Ø og Ærø som Uddannelses-ø, vurderes det, at området rummer et betydeligt potentiale for fortsat aktiv anvendelse til gavn for både borgere, uddannelsesinstitutioner, erhverv og turisme.

En fremtidig plan for bygningsmassen bør derfor ikke alene tage udgangspunkt i en økonomisk betragtning, men i høj grad også i et strategisk udviklingsperspektiv, hvor området bruges som løftestang for lokale uddannelsesinitiativer, kulturaktiviteter samt borger- og besøgsrettede formål, som dermed også understøtte Ærø Kommunes strategier og politikker.

Særligt opmærksomhedspunkt:

I forbindelse med Udviklingsfondens afvikling af det gamle værft skal smedjen afvikles og det tilhørende værktøj sælges.

Projektet Havværk, hvor der tilbydes traditionelle historiske håndværksorienterede aktiviteter til øens unge i deres fritid har været en stor succes - også i Campus Ærø-regi.

I samarbejdet mellem Ærø Kommune, Campus Ærø og Marstal Navigationsskole er et vigtigt fokus visionen om 'Ærø som Uddannelses-ø'. Herunder det forberedende arbejde med at understøtte mulighederne for at skabe de bedste rammer for den nye erhvervs- og professionsrettede gymnasieuddannelse (epx), der også rummer håndværksorienterede uddannelses tilbud, og hvor Ærø er udpeget som uddannelsessted. I sammenhæng med dette arbejdes der også på at få øvrige håndværksorienterede uddannelses tilbud som FGU og STU til Ærø. Desuden er der fokus på at skabe gode muligheder for at kunne tilbyde Juniormesterlære.

Ærø har været på forkant med udviklingen i forhold til at udbyde håndværksorienterede aktiviteter til unge, hvor der er mulighed for at prøve kræfter med traditionelle (maritime) håndværksfag i autentiske værkstedsmiljøer. En udvikling, der nu også er fokus på andre steder i landet. Det indebærer, at der er stor efterspørgsel på originalt værktøj til de traditionelle håndværksfag - ikke mindst til smedeværksteder.

Værktøjet er udbudt til salg, og Ærø Kommune har mulighed for at købe det til en samlet pris på 60.600 kr. (Den store unikke smede-esse hører til bygningen og kan ikke umiddelbart flyttes.)

Campus Ærø, har en stor interesse i at bevare smedjen i Havværk, og på sigt udvikle tilbud, hvor smedjen og den store esse i værkstedet anvendes. Campus Ærø kan medfinansiere udgiften til værktøj med 20.000 kr. og restfinansieringen på de 40.600 kr. kan findes på TMHUs ramme, hvorved der ikke er behov for en tillægsbevilling.

Med opkøbet af værktøjet kan vi sikre bevaring af et traditionelt smedjeværkstedsmiljø på Ærø. Derved vil kommunen også fremadrettet få mulighed for at tilbyde et attraktivt og originalt værkstedsmiljø, blandt andet til den praktiske læringsdel af den fremtidige EPX-uddannelse samt øvrige uddannelser.

Administrationen fremlægger senere en mere uddybende beskrivelse af modeller for, hvordan Havværks-aktiviteter og -værksted kan driftes fremadrettet.

Historik:

Kommunalbestyrelsen besluttede den 19. februar 2025, at ophæve Partnerskabsaftale mellem Udviklingsfonden og Ærø Kommune, med henblik på i stedet at indgå lejekontrakter vedrørende bygninger og anlæg, som var tilpasset de daværende aktiviteter i "Det gamle Værft". Herunder også fritage Udviklingsfonden for betaling af husleje i 2024 og yde et driftstilskud i 2025.

Kultur- og socialudvalget behandlede den 20. maj 2025 en indsendt forretningsplan for Udviklingsfondens videre arbejde, herunder meddelelse af et driftstilskud på 400 tkr. samt huslejeafald i perioden 2026-2030 mm. Udvalget tog forretningsplanen til efterretning og anbefalede ansøgningen videresendt til prioriteringsdebatten.

Retsgrundlag:

Ingen.

Tværgående politikker:

Ærø Kommunes Udviklingsstrategi 2022-2025.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Der er løbende givet huslejefritagelse til Udviklingsfonden ligesom der i 2025 er ydet driftstilskud til stedet. I kommunens budget er der i 2025 budgetteret med en nettoindtægt på 124 tkr. i husleje.

Dette er opgjort som huslejeindtægter på 228 tkr. og udgifter til vedligehold på 104 tkr. Disse beløb stiger i 2026 til en indtægt på 233 tkr. og udgifter til vedligehold på 105 tkr., dvs. nettobeløb på 128 tkr. Budgettet for 2026 er ikke tilpasset i

forhold til Udviklingsfondens fraflytning til årsskiftet.

I forbindelse med ophævelse af partnerskabsaftalen i foråret, er der i 2025 i stedet for huslejeindtægt fra Udviklingsfonden, indgået lejekontrakter med en husleje på 31 tkr. fra Ærøskøbing Havn 4D (Den blå Hal), 75 tkr. fra Ærøskøbing Havn 4F (Turist og Erhverv) og 36 tkr. fra Ærøskøbing Havn 4G (café/restaurant). Værftshallen og de øvrige anlæg er i 2025 stillet vederlagsfrit til rådighed for Udviklingsfonden.

Lekkontrakten med Nordea om pengeautomaten i Den blå Hal skal tilbageføres til Ærø Kommune. Den har en lejeværdi på ca. 31 tkr.

De planlagte koncerter i 2026 giver en bruttoindtægt på 30 tkr.

Lejemålene i øvrigt vil kunne give en lejeindtægt på ca. 100 tkr. i 2026.

Der vil i forbindelse med aktiviteter og udlejning være driftsudgifter til bygningsmassen, herunder el, varme og internet.

Der vil i 2026 desuden være en besparelse for kommunen idet lejeudgiften til det offentlige toilet på 37 tkr. bortfalder.

Det vurderes på den baggrund godt at kunne forsvares at fortsætte lejemålene i bygningen i 2026 på tilnærmelsesvis samme vilkår som for hidtil, dog med den præmis at lejerne selv skal varetage rengøring af toiletter og køkkenfaciliteter.

Økonomisk påtegning:

Løn og Økonomi bemærker, at der i Budget 2026 forventes der huslejeindtægter på 233 t.kr. årligt i 2026 og frem og vedligeholdelsesudgifter for 105 t.kr. I økonomiafsnittet er der angivet flere kilder til indtægter, som tilsammen vurderes at kunne indbringe et samlet beløb på mindst de budgetterede huslejeindtægter.

Indeværende sag giver ikke anledning til ændringer i budgettet. Når de konkrete beløb fra de enkelte kontrakter kendes, kan budgettet rettes til ifm. budgetopfølgningen i foråret 2026. Ligeledes kan budgettet for 2027 og frem rettes til, når den fremtidige plan for anvendelse af bygningerne ligger klar.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Administrationen indstiller at, teknik-, miljø- og havneudvalget samt kultur- og socialudvalget anbefaler, at:

1. direktionen nedsætter en arbejdsgruppe, som får til opdrag at belyse muligheder og potentialer for en aktiv og samfundsmæssigt værdiskabende anvendelse af området - i samarbejde med kulturinstitutioner, turist- og erhvervsforeningen, foreninger og andre aktører. Arbejdsgruppen fremlægger forslag til løsningsmodeller til politisk behandling august 2026.
2. administrationen bemyndiges til at indgå korttidslejekontrakter for 2026 i det omfang det er muligt i den eksisterende bygningsmasse.
3. Ærø Kommune og Campus Ærø opkøber Havværks værkstedsfaciliteter, med den ovennævnte finansiering.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler, at:

1. direktionen nedsætter en arbejdsgruppe, som får til opdrag at belyse muligheder og potentialer for en aktiv og samfundsmæssigt værdiskabende anvendelse af området - i samarbejde med kulturinstitutioner, turist- og erhvervsforeningen, foreninger og andre aktører. Arbejdsgruppen fremlægger forslag til løsningsmodeller til politisk behandling august 2026.

Udvalget indstiller desuden, at relevante aktører indgår direkte i arbejdsgruppen.

3. Ærø Kommune og Campus Ærø opkøber Havværks værkstedsfaciliteter, hvoraf den kommunale finansiering sker under Teknik-, miljø- og havneudvalgets ramme.

Indstillingens punkt 2 vedr. at administrationen bemyndiges til at indgå korttidslejekontrakter for 2026 i det omfang det er muligt i den eksisterende bygningsmasse, afventer beslutning fra drøftelsen af det ekstraordinære punkt vedr. Netto.

Bilag

Kortbilag - Ærøskøbing Havn 4 - 4G

Punkt 9: Grøn Trepert - Principvedtagelse af omlægningsplan for Det sydfynske Øhav

S2025-609

Indledning:

I juni 2024 indgik regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening og en række øvrige organisationer den såkaldte "Grønne Trepartsaftale", der skal forbedre havmiljøet, sikre mere natur og omstille landbruget til en mere klimavenlig produktion.

Den Lokale Trepert for Det sydfynske Øhav har nu opnået enighed om en omlægningsplan for landbruget på sydfyn og øerne. Omlægningsplanen skal behandles og principvedtages i de fire kommunalbestyrelser omkring Øhavet mhp. at de enkelte projekter kan igangsættes.

Sagsfremstilling:

Som en del af den Grønne Trepert er der nedsat lokale treparter omkring hvert vandopland. Denne omlægningsplan vedrører vandoplandet Det sydfynske Øhav, og er udarbejdet den lokale trepart i enighed blandt repræsentanterne fra Nyborg, Langeland, Ærø, Fåborg-Midtfyn og Svendborg kommuner, samt de lokale repræsentanter fra Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og Landbrugets organisationer.

De lokale treparter har fået til ansvar at planlægge og følge den lokale omlægning af landbruget, og har i 2025 skullet udarbejde en omlægningsplan for, hvilke landbrugsarealer der kan omlægges til bl.a. vådområder, skov og braklægning for at reducere kvælstofudledningen til havet. Den lokale trepart er forpligtet til løbende at opdatere omlægningsplanen, så den altid anviser en realiserbar vej til indfrielse af de nationalt fastlagte mål om god økologisk tilstand i Det sydfynske Øhav.

Kommunalbestyrelserne skal senest i december 2025 principvedtage omlægningsplanerne for landbruget. Kommunalbestyrelsen skal tilslutte sig, at Ærø Kommune og den lokale trepart for Det sydfynske Øhav arbejder videre med de projekter, der foreligger på nuværende tidspunkt.

Principvedtagelsen er ikke bindende for de enkelte projekter, men er en tilkendegivelse fra kommunen om, at der arbejdes videre med at konkretisere projekterne i de udpegede områder, i dialog med lodsejerne.

De enkelte projekter skal godkendes og myndighedsbehandles i Ærø Kommune eller Svendborg Kommune under det forpligtende samarbejde, i takt med at de bliver konkrete. Teknik-, miljø- og havneudvalget vil løbende blive forelagt status på arbejdet.

På baggrund af omlægningsplanen vil Svendborg Kommune, på Ærø Kommunes vegne, gå i dialog med de relevante lodsejere mhp. konkretisering og realisering af projekterne. Staten har afsat en pulje på 43 mia. kr. til værditabskompensation til de berørte lodsejere, men det er kommunerne, der skal løfte arbejdet med at forberede og igangsætte størstedelen af projekterne.

Vedlagt er et kort, der viser projekterne i omlægningsplanen, samt den aftaletekst, som treparten har udarbejdet i forbindelse med omlægningsplanen.

Hovedindhold i omlægningsplanen

Omlægningsplanen indeholder i alt 307 skitseprojekter, der til sammen reducerer kvælstofudledningen med 256 tons, svarende til en målopfyldelse for delvandoplandet Det sydfynske Øhav på 127 procent. Dette betyder, at der er en buffer således at målet fortsat nås, selvom enkelte projekter ikke kan realiseres.

Planen sikrer derudover tilstrækkelig målopfyldelse i de enkelte delvandoplande omkring Det sydfynske Øhav og en balanceret omlægning af landbruget på tværs af de enkelte kommuner. Ærø Kommune vurderer derfor, at den lokale treparts omlægningsplan lever op til de nationale krav til omlægningsplanerne.

Omlægningsplanen udpeger derudover i alt 2.663 hektar til potentiel skovrejsning. Arealerne er valgt ud fra, hvad der allerede er udlagt til skovrejsning, samt de arealer, der samtidig kan sikre grundvandsbeskyttelse. Den præcise placering

af skovrejsningen skal konkretiseres i 2026.

Endeligt peger omlægningsplanen på potentialet for et stort, sammenhængende naturområde omkring Den sydfynske Højderyg.

Skovrejsningen i omlægningsplanen vil have en væsentlig positiv påvirkning af klimaet. På tværs af de fire kommuner forventes skovrejsningen at binde i alt 32.411 ton CO₂ pr. år.

CO₂-reduktionen i Ærø Kommune vil blive beregnet i 2026, når arbejdet med skovrejsning konkretiseres.

Omlægningsplanen er blevet fagligt verificeret i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Lodsejerdialog

Oplægningsplanen forventes i alt at kunne påvirke mere end 1.000 ha i Ærø Kommune. På tværs af omlægningsplanerne for Lillebælt/Fyn og Det sydfynske Øhav, er skitseprojekter på Ærø for udtagning af 19 ha. lavbundsjord og plantning af 67 ha. skov. De berørte lodsejere er orienteret om omlægningsplanen via Digital post, og der har været afholdt to orienteringsmøder, hvor det var muligt at stille spørgsmål og bidrage med forslag til potentielle projekter.

Historik:

Der er afholdt temamøde for kommunalbestyrelsen om grøn trepart den 3. september 2025.

Retsgrundlag:

Den lokale organisering af omlægningsindsatsen er aftalebaseret og udmøntes ikke i love og bekendtgørelser.

- Rammaaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 13. december 2024
- Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.
- Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18. november 2024. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre.
- Udkast til genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027. Planudkastet fastlægger det indsatsbehov for kvælstof, som omlægningsplanerne skal levere på.

Tværgående politikker:

Ingen.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Ærø Kommune har fået tildelt 420 tkr. af staten over årene 2025-2032 til lavbunds- og kvælstofindsats under den grønne trepart. Heraf udbetales 110 kr. i 2025 og 100 tkr. i 2026. Derudover modtager kommunen 46 tkr. i 2025 og 46 tkr. i 2026 i til "Faciliterende Lavbundsindsats" (FLI-midler).

Beløbende er ikke indarbejdet i det kommunale budget. Den samlede sum anvendes til betaling for timer til arbejdet med grøn trepart, under det forpligtende samarbejde med Svendborg Kommune.

Når de enkelte omlægningsprojekter igangsættes, så finansieres projektarbejdet via statslige puljer. Den administrative tid, der anvendes i Svendborg Kommune til myndighedsarbejde mv., som ikke kan henføres til forundersøgelse eller realisering af de konkrete projekter, afregnes via budgettet til det forpligtende samarbejde.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- at kommunalbestyrelsen principvedtager, at der arbejdes videre med projekterne i omlægningsplanen for Det sydfynske Øhav,
- at kommunalbestyrelsen årligt gør status på realiseringen af omlægningsplanen.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler:

- at kommunalbestyrelsen principvedtager, at der arbejdes videre med projekterne i omlægningsplanen for Det sydfynske Øhav,
- at kommunalbestyrelsen årligt gør status på realiseringen af omlægningsplanen.

Bilag

Aftaletekst ENDELIG 10.09.2025

Omlægningsplan_DSØ

Verificering af omlægningsplan_godkendelse

Punkt 10: Grøn Trepert - Principvedtagelse for omlægningsplan for Lillebælt/Fyn

S2025-436

Indledning:

I juni 2024 indgik regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening og en række øvrige organisationer den såkaldte "Grønne Trepertsaftale", der skal forbedre havmiljøet, sikre mere natur og omstille landbruget til en mere klimavenlig produktion.

Den lokale trepart Lillebælt/Fyn dækker over arealer i følgende 7 kommuner: Nordfyns, Middelfart, Assens, Faaborg-Midtfyn, Ærø, Langeland og Odense. Den lokale trepart Lillebælt/Fyn er forbundet med den lokale trepart Lillebælt/Jylland via fire kystvandgrupper, som hver har arealer på både Jylland- og Fynsiden af Lillebælt. De to lokale treparter har derfor et fælles indsatskrav for kvælstof. Den lokale trepart/Jylland omfatter 9 jyske kommuner.

Kommunalbestyrelsen skal principvedtage omlægningsplanen for Lillebælt/Fyn.

Sagsfremstilling:

Som en del af den Grønne Trepert er der nedsat lokale treparter omkring hvert vandopland. Denne omlægningsplan vedrører vandoplandet Lillebælt/Fyn, og er udarbejdet af den lokale trepart Lillebælt/Fyn, i enighed blandt repræsentanterne fra de 7 fynske kommuner, der indgår i treparten, samt de lokale repræsentanter fra Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og Landbrugets organisationer.

De lokale treparter har fået til ansvar at planlægge og følge den lokale omlægning af landbruget, og har i 2025 skullet udarbejde en omlægningsplan for, hvilke landbrugsarealer der kan omlægges til bl.a. vådområder, skov og braklægning for at reducere kvælstofudledningen til havet. Den lokale trepart er forpligtet til løbende at opdatere omlægningsplanen, så den altid anviser en realiserbar vej til indfrielse af de nationalt fastlagte mål om god økologisk tilstand i Lillebælt.

Kommunalbestyrelserne skal senest i december 2025 principvedtage omlægningsplanerne for landbruget. Kommunalbestyrelsen skal tilslutte sig, at Ærø Kommune og den lokale trepart for Lillebælt/Fyn arbejder videre med de projekter, der foreligger på nuværende tidspunkt.

Principvedtagelsen er ikke bindende for de enkelte projekter, men er en tilkendegivelse fra kommunen om, at der arbejdes videre med at konkretisere projekterne i de udpegede områder, i dialog med lodsejerne.

De enkelte projekter skal godkendes og myndighedsbehandles i Ærø Kommune eller Svendborg Kommune under det forpligtende samarbejde, i takt med at de bliver konkrete. Teknik-, miljø- og havneudvalget vil løbende blive forelagt status på arbejdet.

På baggrund af omlægningsplanen vil Svendborg Kommune, på Ærø Kommunes vegne, gå i dialog med de relevante lodsejere mhp. konkretisering og realisering af projekterne. Staten har afsat en pulje på 43 mia. kr. til værditabskompensation til de berørte lodsejere, men det er kommunerne, der skal løfte arbejdet med at forberede og igangsætte størstedelen af projekterne.

Vedlagt er et kort, der viser projekterne i omlægningsplanen, samt den aftaletekst, som treparten har udarbejdet i forbindelse med omlægningsplanen.

Hovedindhold i omlægningsplanen

De 4 vandoplande, som de lokale treparter har skullet forholde sig til er Lillebælt syd, hvor Ærø indgår, Lillebælt Bredningen, Lillebælt Snævringen og Nordlige Lillebælt. Alle vandoplande har særskilte kvælstofreduktionsmål, som er forsøgt fordelt mellem de respektive lokale treparter for Lillebælt/Fyn og Lillebælt/ Jylland.

Omlægningsplanen for Lillebælt/Fyn indeholder 346 skitseprojekter, der tilsammen reducerer kvælstofudledningen med ca. 540 ton, svarende til en målopfyldelse for delvandoplandene på over 100 procent. Dette betyder, at der er en buffer således at målet fortsat nås, selvom enkelte projekter ikke kan realiseres. Den lokale trepart Lillebælt/Fyn gør i aftalen dog opmærksom på, at det kan blive vanskeligt under realiseringsfasen at nå målopfyldelse i Lillebælt Snævringen, hvor omlægningsplanen omfatter en relativt stor del af landbrugsarealet.

Omlægningsplanen for Lillebælt/Jylland indeholder projekter, der tilsammen reducerer kvælstofudledningen med ca. 1.308 ton.

I delvandsopland Lillebælt syd, som omfatter Ærø, er der skitseprojekter for kvælstofreduktion på 303 ton mod et indsatskrav på 204 ton.

Der er skitseret lavbundsprojekter på i alt 2.268 ha. i omlægningsplanen.

Omlægningsplanen udpeger derudover i alt 3.027 hektar til potentiel skovrejsning. Arealerne er valgt ud fra, hvad der allerede er udlagt til skovrejsning, samt de arealer, der samtidig kan sikre grundvandsbeskyttelse. Den præcise placering af skovrejsningen skal konkretiseres i 2026.

CO₂-reduktionen i Ærø Kommune vil blive beregnet i 2026, når arbejdet med skovrejsning konkretiseres.

Endeligt peger omlægningsplanen på potentialet for et stort, sammenhængende naturområde omkring Den Sydfynske Højderyg, og en forbindelse fra det Højfynske område til Lillebælt.

Omlægningsplanen er blevet fagligt verificeret i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Lodsejerdialog

Oplægningsplanen forventes at kunne påvirke ca. 250 - 300 ha. i Ærø Kommune. På tværs af omlægningsplanerne for Lillebælt/Fyn og Det sydfynske Øhav, er skitseprojekter på Ærø for udtagning af 19 ha. lavbundsjord og plantning af 67 ha. skov. De berørte lodsejere er orienteret om omlægningsplanen via Digital post, og der har været afholdt to orienteringsmøder, hvor det var muligt at stille spørgsmål og bidrage med forslag til potentielle projekter.

Historik:

Der er afholdt temamøde for kommunalbestyrelsen om grøn trepart den 3. september 2025.

Retsgrundlag:

Den lokale organisering af omlægningsindsatsen er aftalebaseret og udmøntes ikke i love og bekendtgørelser.

- Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepart og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 13. december 2024
- Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.
- Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18. november 2024. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre.
- Udkast til genbesøg af vandområdeplanerne 2021-2027. Planudkastet fastlægger det indsatsbehov for kvælstof, som omlægningsplanerne skal levere på.

Tværgående politikker:

Ingen.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Ærø Kommune har fået tildelt 420 tkr. af staten over årene 2025-2032 til lavbunds- og kvælstofindsats under den grønne trepart. Heraf udbetales 110 kr. i 2025 og 100 tkr. i 2026. Derudover modtager kommunen 46 tkr. i 2025 og 46 tkr. i 2026 i til "Faciliterende Lavbundsindsats" (FLI-midler).

Beløbende er ikke indarbejdet i det kommunale budget. Den samlede sum anvendes til betaling for timer til arbejdet med grøn trepart, under det forpligtende samarbejde med Svendborg Kommune.

Når de enkelte omlægningsprojekter igangsættes, så finansieres projektarbejdet via statslige puljer. Den administrative tid, der anvendes i Svendborg Kommune til myndighedsarbejde mv., som ikke kan henføres til forundersøgelse eller realisering af de konkrete projekter, afregnes via budgettet til det forpligtende samarbejde.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- at kommunalbestyrelsen principvedtager, at der arbejdes videre med projekterne i omlægningsplanen for Lillebælt/Fyn,
- at kommunalbestyrelsen årligt gør status på realiseringen af omlægningsplanen.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler:

- at kommunalbestyrelsen principvedtager, at der arbejdes videre med projekterne i omlægningsplanen for Lillebælt/Fyn,
- at kommunalbestyrelsen årligt gør status på realiseringen af omlægningsplanen.

Bilag

Verificering af omlægningsplan Lillebælt/Fyn

Præsentation af omlægningsplanen_Lillebælt_Fyn

Kortbilag - Omlægningsplan Lillebælt Syd, Ærø

Aftale om omlægningsplan 2025 - Lillebælt Fyn_underskrifter

MARS_rapport_LT_Lillebælt_Fyn

KVG_Lillebælt Bredningen

KVG_Lillebælt Snævringen

KVG_Lillebælt Syd

KVG_Nordlige Lillebælt

Punkt 11: Godkendelse af køb og efterfølgende salg af jordstykke under LIFE Ring projektet

S2025-4174

Indledning:

Godkendelse af, at Ærø Kommune kommer til at stå som køber og efterfølgende sælger af et jordstykke, der handles som led i LIFE Ring projektet.

Sagsfremstilling:

Ærø Kommune har sammen med Langeland og de fynske kommuner fået EU-midler til at gennemføre en række lokale naturgenopretningsindsatser i forbindelse med det fælles fynske naturprojekt LIFE Ring.

I Ærø Kommune arbejdes der i tre projektområder, hvoraf det ene er generel naturforbedring i Stokkeby Nor, det andet er forbedring af forholdene for klokkefrøer i Voderup og det tredje er rettet mod fremtidssikring af muligheden for at få afgræsset de ubeboede øer og holme.

Delprojektet i Voderup er godt i gang og der er truffet aftale med ejer af matr.nr. 35a Voderup By, Tranderup, om at erhverve et stykke af markarealet med henblik på at etablere et vandhul og lade det omkringliggende areal afgræsse.

De samlede udgifter til køb af areal og til anlæg afholdes af LIFE Ring projektets budget.

For at kunne handle arealet, er der behov for at kommunen står som køber, idet projektet ikke kan stå som ejer af arealet.

Ærø Kommune har som sådan ikke nogen direkte interesse i at stå som ejer af arealet fremadrettet, og der er derfor taget kontakt til Naturstyrelsen om de potentielt kunne være interesseret i at erhverve arealet af Ærø Kommune. Naturstyrelsen har tilkendegivet, at Såfremt Ærø Kommune erhverver del af matrikel 35a Voderup By, Tranderup på 1,36 ha og tinglyser deklaration til naturformål, så vil Naturstyrelsen arbejde for efterfølgende at erhverve arealet og drifte det.

Naturstyrelsen foretrækker en model, hvor kommunen erhverver arealet som del af LIFE Ring og efterfølgende sælger arealet videre til styrelsen, og de er indstillet på at afholde handelsomkostninger i forbindelse med Naturstyrelsens efterfølgende erhvervelse af arealet.

Indtægten i forbindelse med handlen tilfalder LIFE Ring projektet, såfremt handlen gennemføres indenfor projektperioden.

Med henvisning til kompetencefordelingsplanen for Teknik-, miljø- og havneudvalget så skal køb og salg af fast ejendom, besluttes af Kommunalbestyrelsen, også selv om der ikke er kommunal økonomi forbundet med handlen.

Historik:

Kommunalbestyrelsen besluttede den 16. august 2023 at afsætte det nødvendige budget til at indgå i LIFE Ring-projektet. Teknik-, miljø- og havneudvalget er løbende orienteret om projektets fremdrift.

LIFE Ring projektet løber over perioden 2024 - 2033.

Retsgrundlag:

Ingen.

Tværgående politikker:

Ingen.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- køb og videresalg af del af matr.nr. 35a Voderup By, Tranderup, godkendes
- tinglysning af en deklaration om arealets anvendelse til naturformål, godkendes
- alle omkostninger forbundet med handlerne afholdes af LIFE Ring projektet

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler at:

- køb og videresalg af del af matr.nr. 35a Voderup By, Tranderup, godkendes
- tinglysning af en deklaration om arealets anvendelse til naturformål, godkendes
- alle omkostninger forbundet med handlerne afholdes af LIFE Ring projektet

Punkt 12: Byfornyelsesprogrammet - Et levende Marstal

S2025-187

Indledning:

Udvalget skal tage stilling til om byfornyelsesprogrammet skal sendes i høring i 8 uger.

Sagsfremstilling:

På baggrund af kommunalbestyrelsens beslutning den 21. maj 2025 om at igangsætte en udarbejdelse af et byfornyelsesprogram har administrationen sammen med en følgegruppe bestående af Marstal Lokalforsamling, Marstal Handelsforening, Bevaringsforeningen Snorren, Torvegruppen og Ærø Turist & Erhverv udarbejdet et udkast til byfornyelsesprogrammet "Et levende Marstal". Programmet har som vision at Marstal skal være en by fyldt med liv. Byen skal være levende og et sted hvor handel, historie og søfart mødes i et fælles byrum. Åbent, grønt og aktivt hele året. Med det udgangspunkt er programmet bygget op om tre indsatsområder, som hver især har en række indsatser knyttet til sig.

Vores mødesteder (Indsatsområde 1) har som formål at binde gågaden sammen, så der både er liv og aktivitet i den sydlige og nordlige del.

For at opfylde det formål er der fire indsatser.

- En forundersøgelse af borgerhus
 - Undersøgelsen skal afdække hvilke muligheder, herunder økonomiske, der er for at omdanne Torvecentret til et nyt borgerhus. Det skal afklares hvilke aktiviteter borgerhuset skal rumme, behovet for ombygning og hvordan det skal driftes fremover.
- Opholds- og oplevelsesrum
- Forskønnelse af Marstal Torv
- Synliggørelse af svømmehal

Et fælles løft til gågaden (Indsatsområde 2) har som formål at det historiske Marstal skal træde tydeligere frem gennem en forskønnelse af bymidten

For at opfylde det formål er der tre indsatser

- Bygningsfacader renoveres
- Udskiftning af belægning og beplantning
- Forbedre parkeringsforhold

By og havn bindes sammen (Indsatsområde 3) har som formål at der skabes forbindelse mellem byen og havnen, så liv og aktivitet kan bevæge sig mellem de to steder.

For at opfylde det formål er der tre indsatser

- Prinsensgade
 - Det skal gøres tydeligt at gaden leder op til Marstal Torv, og på den måde fungere som en ledelinje for bløde trafikanter op til byen og til gågaden.
- Snorrene
 - Snorrene skal udnyttes bedre til skabe forbindelser rundt i byen.
- Fortælleruter mv.

Der har i udarbejdsperioden været afholdt tre arbejds møder med følgegruppen på Motorfabrikken i Marstal. Derudover har følgegruppen i samarbejde med administrationen afholdt en byvandring i Marstal den 13. september 2025, hvor alle interesserede borgere kunne deltage. På byvandringen fortalte de forskellige aktører om ideerne og indsatserne i byfornyelsesprogrammet.

Teknik-, miljø- og havneudvalget drøftede på deres møde den 7. oktober 2025 byfornyelsesprogrammets indhold og budget, og tilkendegav at de ønskede at programmet blev sendt i 8 ugers høring. Derudover anbefaler administrationen at der i høringsperioden holdes et borgermøde i Marstal i samarbejde med følgegruppen. Borgermødets formål er at informere om byfornyelsesprogrammet, så interesserede klædes bedst muligt på til at indgive høringssvar. Samt give borgere mulighed for at give respons på byfornyelsesprogrammet direkte på mødet.

Siden udvalgsrådet har administrationen holdt et evalueringsmøde med følgegruppen. På mødet blev der udtrykt stor tilfredshed med forløbet med at udarbejde byfornyelsesprogrammet. Forløbet har været både inddragende og spændende, og også haft den positive afledte effekt at det har skabt et øget samarbejde på tværs af følgegruppens deltagere i andre sammenhænge.

Der forestår et arbejde med at fastlægge hvordan implementeringen af indsatserne skal ske. Følgegruppen gav her udtryk for at de meget gerne vil deltage i implementeringen af byfornyelsesprogrammet, efter at det er endeligt vedtaget. Følgegruppen kan eventuelt udvides med flere medlemmer, så gruppen favner endnu bredere. Især ønskes der en større inddragelse af unge mennesker. Enten i form af ungdomsforeninger eller enkeltpersoner.

Det foreslås at implementeringen af byfornyelsesprogrammet skal ske ud fra principperne inddragelse og momentum. Princippet inddragelse skal sikre at projekterne får en bred opbakning og lokal forankring i Marstal. Princippet momentum skal sikre at følgegruppen og de frivillige kræfter der er en del af byfornyelsesprogrammet tydeligt mærker at projekterne har høj prioritet. At den indsats borgerne lægger i projekterne, faktisk gør at projekterne bliver til virkelighed. Hvis der er for lang tid mellem projektbeskrivelser til konkrete projekter, er der stor risiko for at man ikke kan se at det arbejde man som frivillig har gjort, har betydet noget.

Organiseringen vil blive endeligt besluttet, når byfornyelsesprogrammet bliver endeligt vedtaget.

Historik:

Den 21. maj 2025 besluttede kommunalbestyrelsen at igangsætte en proces med henblik på at udarbejde et byfornyelsesprogram.

Beslutningen kom på baggrund af

- et ønske om at implementere helhedsplanen for Marstal, der blev vedtaget af kommunalbestyrelsen den 23. marts 2022.
- som led i at kommunalbestyrelsen den 17. januar 2024 vedtog kommuneplantillæg Byer og Landsbyer som udvidede bymidteafgrænsningen, og indeholdte at der skulle udarbejdes en plan for udviklingen af Marstal Havn og en revision af lokalplanen.

Den 7. oktober 2025 drøftede teknik-, miljø- og havneudvalget det endelige udkast til byfornyelsesprogrammet - Et levende Marstal. Udvalget tilkendegav, at programmet sendes i høring i 8 uger.

Økonomi:

Der er udarbejdet et overordnet budget fordelt på byfornyelsesprogrammets 10 indsatser for en femårig periode fra 2026 til 2030. Samlet er budgettet på 5,2 mio. kr. (foreløbigt tal) Midlerne til dette forventes at findes i byfornyelsesmidlerne, der er afsat eller bliver afsat i perioden 2025-2030. Den endelige økonomi fastlægges ved den endelige vedtagelse af byfornyelsesprogrammet.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller

- at byfornyelsesprogrammet - Et levende Marstal, godkendes til udsendelse i 8 ugers høring.
- at der i høringsperioden afholdes et borgermøde i Marstal.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler:

- at byfornyelsesprogrammet - Et levende Marstal, godkendes til udsendelse i 8 ugers høring.
- at der i høringsperioden afholdes et borgermøde i Marstal.

Bilag

Udkast - Et levende Marstal

Bilag - Budget og tidsplan

Punkt 13: Prioritering af ansøgninger om vedvarende energianlæg

S2025-2776

Indledning:

Der skal tages stilling til ansøgninger om nye vedvarende energianlæg og udvælgelse af projekter, det ønskes at arbejde videre med.

Sagsfremstilling:

Der har været afholdt en ansøgningsrunde for nye vedvarende energianlæg på Ærø. Ansøgningsrunden sluttede d. 1. november 2025. Der er modtaget 3 projektansøgninger.

Formålet med ansøgningsrunden var dels at sikre kendskab til alle de mulige projekter, der er på øen, så det er muligt at udvælge de bedst egnede. Dels at sikre mulighed for at alle kan og føler sig velkomne til at byde ind med mulige projekter, og endeligt skulle ansøgningsrunden sikre en mere gennemskuelig proces for borgere, projektere og politikere.

I forbindelse med ansøgningsrunden har der været afholdt et offentligt informationsmøde online d. 25. september. Der deltog 4 på mødet. Mødet havde til formål at informere om ansøgningsprocessen og afklare eventuelle praktiske spørgsmål til ansøgningsrunden. Der blev derfor ikke drøftet konkrete projekter. Videoptagelsen af mødet blev efterfølgende gjort tilgængelig på ansøgningsrundens hjemmeside, hvor alle fortsat har mulighed for at se den. Derudover har en af projekterne selv afholdt et offentligt informationsmøde for naboer om 2 af de ansøgte projekter. Der deltog cirka 80 personer på mødet. Referatet fra mødet er vedhæftet som en del af det samlede projektmateriale for Leby Kobbøl og Tværbymark-ansøgningerne.

Prioritering og vurdering af de indkomne ansøgninger

Formålet med dette punkt på dagsordenen er at prioritere blandt de 3 projekter og vælge, hvilke der skal arbejdes videre med i en kommende plan- og miljøvurderingsproces.

At et projekt udvælges, betyder ikke, at det nødvendigvis kan eller vil gennemføres. Der kan være komplikationer af forskellig art, som gør, at processen her fra og til færdigt VE-projekt går i stå eller ikke kan realiseres. Det kan fx være miljømæssige årsager, afslag på nødvendige dispensationer, politiske beslutninger eller at projektere trækker sig. En beslutning om at prioritere et eller flere af projekterne til den videre planproces, vil derfor være en foreløbig tilkendegivelse af, at man politisk ønsker at arbejde videre med projektet, som det er oplyst i ansøgningen.

På byrådsmødet d. 21. maj 2025 blev det besluttet at prioritere ansøgningerne efter nedenstående fokusområder:

- At projektet er beliggende, hvor det overholder gældende lovgivning ifht. afstandskrav til naboer mv.
- At projektet forholder sig til kommuneplanen, herunder natur-, landskabs-, kulturarvsinteresser. Herunder om der i forbindelse med projektet kan skabes merværdier i form af ny eller mere natur, bedre tilgængelighed og rekreative muligheder, større biodiversitet mv.
- At projektet beskriver dets betydning i en lokal sammenhæng, herunder f.eks. afledt erhverv, lokalt ejerskab mv.
- At projektet udpeger konkrete naboer og lokalsamfund som berøres af projektet, og beskriver hvordan udvikler vil sikre involvering og dialog med disse.

Administrationen har udarbejdet en vurdering af hver ansøgning ud fra de 4 kriterier. Vurderingerne og de indsendte ansøgninger er vedhæftet som bilag til dette dagsordenspunkt.

Sammenfatning af vurdering af de indsendte projekter

De 3 ansøgninger omfatter alle opstilling af vindmøller. To af ansøgningerne er indsendt af samme projektere, Vind 6 I/S, og omhandler 3 vindmøller ved Leby Kobbøl og 3 vindmøller ved Tværbymark. Den sidste ansøgning omhandler opstilling af 1 vindmølle ved Leby Kobbøl.

Alle 3 ansøgninger vedrører opstilling af brugte møller af samme type. De eksisterende vindmøller ved Rise Mark og Vejsnæs er ligeledes samme type. Denne vindmølletype har en højde på 100-107 meter til vingespids og har en kapacitet på 2 MW hver. Tårnhøjden er på 60-67 meter. Den forventede levetid på de brugte møller er op til 20 år.

Vind 6 I/S:

De 2 ansøgninger fra Vind 6 I/S lever op til alle 4 prioriteringskriterier.

Projektejer har redegjort for de udpegninger og forhold, som vil være fokus i en kommende miljøvurderingsproces, og har allerede udarbejdet visualiseringer, skyggediagrammer og støjberegninger, der sikrer, at de lovgivningsmæssige krav kan overholdes.

Det bemærkes, at projektet ved Tværbymark ligger inden for et bevaringsværdigt landskab og projektet ved Leby Kobbøl ligger inden for et større sammenhængende landskab. Begge udpegninger er som udgangspunkt uegnede til større tekniske anlæg. Dog er begge områder udpeget som potentielle vindmølleområder i Kommuneplan 2025. De landskabelige forhold skal afdækkes nærmere i en kommende miljøvurderingsproces.

I ejerstrukturen er indtænkt 100 % lokalt ejerskab, så projektet giver noget tilbage til lokalsamfundet. De har afholdt et indledende informationsmøde i forbindelse med ansøgningsrunden, og har redegjort for de fremmødtes kommentarer og holdninger til projekterne. De har også indtænkt en proces for, hvordan naboer og lokalsamfund fremadrettet inddrages løbende i processen blandt andet via nyhedsmails og hjemmeside.

Endelig er der indtænkt en styrkelse af tilgængeligheden til kysten i forbindelse med projekterne. Projekterne lever op til Kommuneplan 2025-2037s retningslinjer for vindmøller. Projekterne ligger inden for de udpegede egnede områder, der er indgået aftale med en rådgiver om bistand i løbet af den kommende plan- og miljøvurderingsproces, og opstillingsplanerne overholder krav til type, størrelse og mønster.

For at opnå ønsket om selvforsyning i 2040 vil det kræve en samlet vindmøllekapacitet på 24 MW. De eksisterende møller på Ærø har en kapacitet på 12 MW. De to ansøgte projekter fra Vind 6 I/S vil sammenlagt ligeledes have en kapacitet på 12 MW, og vil derfor kunne fuldende behovet for vindmøller på Ærø.

Frick Strucke I/S:

Den sidste ansøgning vedrører opstilling af 1 vindmølle ved Leby Kobbøl. Der er flere uoplyste forhold i ansøgningen. Projektet lever derfor ikke op til alle de 4 prioriteringskriterier.

Projektejer har beskrevet, at projektet overholder gældende afstandskrav til naboer, og at krav til skyggegener for naboer vil overholdes. Der er ikke foretaget støjanalyse, og der er ikke redegjort for, at projektet er placeret i strandbeskyttelseslinjen og i et større sammenhængende landskab. Der er ligeledes ikke beskrevet forholdet til Bilag IV-arter. Det er uklart om projektejer er klar over de økonomiske lovbundne nabokompensationer, fx salgsoption, VE-bonus og grøn pulje.

Projektansøgningen lægger stor vægt på, hvordan vindmøllen er indtænkt som økonomisk fundament for at stille en række goder frit tilgængelige for lokalsamfundet. Projektejer ønsker at etablere et sted med blandt andet besøgsheste, picnicplads, informationscenter, rundvisninger og etablering af en bro ud i vandet. Projektet er dermed i høj grad indtænkt i en lokal sammenhæng. Dog er goderne ikke direkte relateret til møllen og vil ikke kunne fastlægges som krav i en kommende planproces.

Det er uvist, hvordan naboerne forholder sig til projektet. Projektejer har endnu ikke inddraget dem, men forventer opbakning grundet de ovennævnte goder.

Overordnet set er projektet på et tidligt stadie, hvor flere vigtige forhold ikke er belyst, hvilket gør projektets realiserbarhed usikker. Det gør det ligeledes usikkert, hvorvidt projektet lever op til prioriteringskriterie 1, 2 og 4. Det er også usikkert, om projektejer er bevidst om den plan- og miljøvurderingsproces, der ligger forud for et godkendt vindmølleprojekt.

Samspil mellem de to projekter ved Leby Kobbøl:

To af de ansøgte projekter grænser op til hinanden. Det gælder det ene Vind 6 projekt og Frick Strucke projektet. De to projekter ligger så tæt, at de ikke begge vil kunne realiseres, som de er indsendt i ansøgningsrunden. Det skyldes, at det er et krav, at møllerne står med samme indbyrdes afstand, så de står i et genkendeligt opstillingsmønster.

Der har været indgået en dialog mellem de to projektejer på foranledning af administrationen for at undersøge muligheden for at indarbejde en ekstra mølle i Vind 6 projektet, så de to projekter arbejdes sammen.

Frick Strucke I/S er positive om at indarbejde deres projekt i Vind 6 projektet som en fjerde mølle i rækken. Vind 6 vurderer, at det er urealistisk at indarbejde en fjerde mølle på Frick Struckes areal. De vurderer, at møllerne i så fald ikke kan overholde støjkravene ved de nærmeste boliger og vil medføre et øget skyggekast for naboerne.

Den videre proces:

Næste skridt for de udvalgte projekter vil være at udarbejde materiale til officiel politisk igangsætning af planlægningen

for hvert af projekterne. I den forbindelse vil ansøgningsmaterialet blive sendt i en intern forhøring, hvor de forskellige fagområder i kommunen og Svendborg Kommune har mulighed for at kommentere på materialet og påpege eventuelle opmærksomhedspunkter. Ansøgningsmaterialet er udformet af projektejer, så den interne høring i administrationen giver mulighed for at opdage og tilføje eventuelle mangler fra ansøgningsmaterialet. Dette sikrer, at materialet til igangsætning er fuldt belyst ud fra de oplysninger, der er tilgængelige.

Hvis projektet herefter igangsættes politisk, udarbejder projektejer de nødvendige undersøgelser, plandokumenter og miljøvurdering. Denne proces kan tage flere år, da kravene til undersøgelser af fx flagermus eller andre Bilag IV-arter kræver, at forholdene undersøges på bestemte tidspunkter af året. Når dokumenterne er færdigudarbejdet og godkendt af administrationens forskellige afdelinger, vil de blive sendt til politisk behandling.

Hvis projektet godkendes politisk, sendes projektet i offentlig høring i 8 uger. Her vil der blandt andet afholdes minimum 1 borgermøde og alle har mulighed for at indsende høringssvar.

Efter høringen vil administrationen behandle høringssvarene og projektet vil eventuelt blive tilpasset herudfra. Det tilpassede projekt sendes til endelig politisk vedtagelse. Her vedlægges alle høringssvar.

Hvis projektet vedtages endeligt politisk, offentliggøres det og der indtræder en klageperiode på 4 uger.

Historik:

Kommunalbestyrelsen besluttede med vedtagelsen af Ærø Klimaplan den 12. oktober 2022, at:

- Ærø Kommune som geografisk område er CO₂e-neutralt i 2040.
- Ærø Kommune som geografisk område er CO₂e-neutralt, fossilfrit og selvforsynende i el- og varmesektoren i 2030.

Det betyder, at der skal ske planlægning for og investeringer i vedvarende energi.

"Notat om elektrificering" peger på, at Ærø frem mod 2040 kan blive selvforsynende med vedvarende energi ved at fordoble mængde af vindmøller og fordoble mængden af solceller. Det svarer til 3-6 nye vindmøller og 19-26 ha med solceller, hvis de opsættes på jorden.

I forbindelse med udarbejdelsen af kommuneplan 2025 blev der afholdt offentlig forhøring fra den 10. februar til den 23. marts 2025 med fokus på vedvarende energi. Formålet var at indkalde idéer og forslag til kommuneplanarbejdet og det videre arbejde med at gøre Ærø selvforsynende og CO₂e neutral.

Høringssvarene gav udtryk for, at der var flere mulige kommende projekter. Høringssvarene blev behandlet på Kommunalbestyrelsesmøde d. 21. maj 2025, hvor det blev besluttet at igangsætte en ansøgningsrunde for nye vedvarende energianlæg på Ærø.

Retsgrundlag:

Planloven.

Økonomi:

Såfremt projekter prioriteres, vil der i forbindelse med den egentlige igangsættelse af planforløbet blive vurderet på, om der - på samme måde som i forbindelse med VE-ansøgningsforløbet - skal indkøbes yderligere planressourcer til håndtering af planprocessen.

Det er ansøgers ansvar at tilvejebringe udkast til både plandokumenter (kommuneplantillæg og lokalplan) og miljøvurdering.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller at:

1. Administrationen i samarbejde med projekter arbejder videre med de to projekter fra Vind 6 I/S med henblik på igangsætning af planlægningen for de to projekter, da:

- Projekterne lever op til de 4 prioriteringskriterier
- Projekterne lever op til retningslinjerne for vindmøller i Kommuneplan 2025
- Projekterne til sammen vil opfylde den ønskede fordobling af vindenergi på Ærø.

2. Projektet fra Frick Strucke I/S ikke udvælges til videre arbejde, da:

- Projektet ikke er belyst i så høj grad, at det kan vurderes hvordan det lever op til prioriteringskriterierne.
- Projektet ikke kan realiseres, hvis Vind 6 I/S projektet ved Leby Kobbøl realiseres og omvendt.

Projektet er på et meget tidligt stadie, som gør realiserbarheden usikker.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler at:

1. Administrationen i samarbejde med projekter arbejder videre med de to projekter fra Vind 6 I/S med henblik på igangsætning af planlægningen for de to projekter, da:

- Projekterne lever op til de 4 prioriteringskriterier
- Projekterne lever op til retningslinjerne for vindmøller i Kommuneplan 2025
- Projekterne til sammen vil opfylde den ønskede fordobling af vindenergi på Ærø.

2. Projektet fra Frick Strucke I/S ikke udvælges til videre arbejde, da:

- Projektet ikke er belyst i så høj grad, at det kan vurderes hvordan det lever op til prioriteringskriterierne.
- Projektet ikke kan realiseres, hvis Vind 6 I/S projektet ved Leby Kobbøl realiseres og omvendt.
- Projektet er på et meget tidligt stadie, som gør realiserbarheden usikker.

Bilag

Tværbymark - Samlet materiale_endelig

Leby Kobbøl - Samlet materiale_endelig

Frick Strucke - Samlet Materiale_endelig

Vurdering af ansøgning - Tværbymark

Vurdering af ansøgning - Leby Kobbøl

Vurdering af ansøgning - Fricke Struck Vindmøller

Punkt 14: Planlægning - Vedtagelse af lokalplan 125-4 Boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal

S2024-4815

Indledning:

Stillingtagen til vedtagelse af lokalplan 124-5 boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal.

Sagsfremstilling:

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede på deres møde den 21. januar 2025, at igangsættes udarbejdelse af lokalplan for ejendommen Bondebygade 27, 5960 Marstal. På deres møde den 17. juni 2025 blev forslag til lokalplan sendt i høring frem til den 25. august 2025.

Undervej i høringsperioden har der været afholdt borgermøde den 13. august 2025.

I høringsperioden er der indkommet 5 høringssvar.

Der indkommet høringssvar fra Handicaprådet, Svendborg Kommune samt fra 3 familier i nærområdet.

Primært går høringssvarene på byggeriets højde samt mulige gener i forbindelse med opførelsen af boligerne.

Der er udarbejdet en hvidbog med høringssvarene (bilag D2025-70662). Af hvidbogen fremgår desuden administrationens bemærkninger til høringssvarene. Alle høringssvarende er samlet i bilag D2025-55496.

Teknisk afdeling indstiller at Lokalplan 124-5 Boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal vedtages med de rettelser der fremgår af retteblad (bilag D2026-70434)

Af rettebladet fremgår det, at der foretages mindre tilføjelser til bestemmelserne i § 2.2. § 5.1 § 7.4 og § 9.0. Endvidere er tilføjet et afsnit om Vurdering af planens påvirkning på nærliggende Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger og udpegningsgrundlag samt et afsnit om Vurdering af planens påvirkning på arter opført på habitatdirektivets bilag IV.

Retsgrundlag:

Planloven (LBK nr. 572 af 29/05/2024)

Ærø Kommune Kommuneplan 2025-2037

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Kommunalbestyrelsen.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

Lokalplan 125-4 Boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal vedtages med de rettelser der fremgår af retteblad.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler, at Lokalplan 125-4 Boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal vedtages med de rettelser, der fremgår af retteblad.

Bilag

Hvidbog - Lokalplan 125-4 Boligbebyggelse, Bondebygade

lokalplan 125-4 Boligbebyggelse, Bondebygade 27, Marstal

Retteblad - Lokalplan 125-4

Høringssvar - Samlet

Punkt 15: Dispensation til etablering af kvist og ovenlysvinduer - Nørregade 53, 5970 Ærøskøbing

S2025-4153

Indledning:

Udvalget anmodes om stillingtagen til om der kan gives dispensation til etabing kvist og ovenlysvinduer på ejendommen Nørregade 53, 5970 Ærøskøbing.

Sagsfremstilling:

I forbindelse med udskiftning af tag ønsker ejer af ejendommen Nørregade 53, 5970 Ærøskøbing at etablere en større kvist mod molestien samt 5 ovenlysvinduer mod Nørregade.

Projektet omfatter udskiftning af tag og omlægning af tagvinduer og kviste. Målet er at styrke bygningens arkitektoniske udtryk og tilpasse den bedre til det historiske bymiljø, samtidig med at de eksisterende boligfunktioner i tagetagen bevares uændret.

I dag fremstår tagfladen urolig og sammensat, med tre store og atypiske ovenlysvinduer mod Nørregade samt to kviste og to ekstra store ovenlysvinduer mod Molestien. Disse elementer virker fremmede i forhold til Ærøskøbings bevaringsværdige helhed. Se bilag 1.

Projektet søger at samle og forenkle tagfladerne - både af hensyn til helhedsindtrykket i bybilledet og til funktionaliteten i den udnyttede tagetage, der rummer opholdsstue, to værelser og et toilet.

Ændringer mod Nørregade: Det store ovenlysvindue i stuen udskiftes med to små GVR-vinduer. Ovenlysvinduet i værelset udskiftes med to små GVR-vinduer. Det lille ovenlysvindue over trapperummet udskiftes med ét lille GVR-vindue. Løsningen mod Nørregade omfatter fem GVR-vinduer. Se bilag 2, side 2 og 3.

Da de eksisterende store ovenlysvinduer fjernes, skal der sættes flere mindre vinduer i for at opretholde gode lysforhold og funktion. De fem vinduer er ikke tilfældigt placeret. De følger både den indvendige rumdisponering og er afstemt efter stueetagens facadeopbygning, så de ligger på en fælles horisontal linje og dermed bidrager til et roligt og ordnet facadeudtryk - en klar forbedring i forhold til den eksisterende løsning.

Ændringer mod Molestien: En mindre kvist, en trefagskvist samt to store ovenlysvinduer fjernes. Disse erstattes af én ny, samlet kvist. Se bilag 2 side 4 og 5, samt bilag 3.

Kvisten mod Molestien er udformet som en samlet, symmetrisk og rolig løsning, der erstatter flere mindre og visuelt uensartede elementer.

I stedet samles funktionerne i én ny kvist, som med sit enkle formsprog, afstemte proportioner og brug af klassiske materialer - herunder bindingsværk med tegludfyldning - medvirker til at skabe en sammenhængende og harmonisk tagflade. Kvisten er nøje tilpasset både bygningens ydre fremtoning og de bagvedliggende rum.

Ifølge lokalplan 9-9B § 7.1 må eksisterende bebyggelse inden for delområderne - herunder garager, carporte, udhuse o.l. - kun nedrives, ombygges eller på anden måde ændres med Kommunalbestyrelsens tilladelse og i henhold til den til lokalplanen hørende bygningsregistrant for Ærøskøbing by.

Af bygningsregistranten fremgår følgende for ejendommen:

Arkitektur 2, Originalitet 3, Miljø 2, Tilstand 2, Bevaring 2
Bygningstype: Byhus - bolig
Opført: ca. 1900

Fremtræden: 5-fags grundmuret bygning. Hvidmalede dør- og vinduesindfatninger med små volutsving fornedet. Gennemgående sålbænk. Hvid hovedgesims. Det store tegltag skæmmes lidt af de store tagvinduer i forskellig størrelse.

Ved ønske om ændringer: Bygningen skal bevares uændret i alle detaljer. Ved alle udskiftninger skal anvendes rekonstruktion.

Som følge heraf, kræver ændringerne en dispensation fra §7.1. Udvalget anmodes derfor om stillingtagen til, om der kan gives dispensation til § 7.1.

Sagen har desuden været drøftet af Lokalplan 9-9B udvalget på deres møde den 8. september 2025. Udvalget udtaler følgende:

Ovenlysvinduer mod gaden:

Udvalget kan anbefale 3 symmetrisk placerede GVO- eller GVR-vinduer.

Kvist på bagsiden mod haven:

Udvalget kan anbefale, at der etableres én ny kvist tilsvarende i størrelse og udformning som den eksisterende i placering mod det midterst placerede store tagvindue. Den lille kvist, placeret over baghus, kan bibeholdes eller udskiftes med et GVO/GVR-vindue, ligesom det sidste store tagvindue nærmest skel mod nabo, kan udskiftes til et GVO/GVR-vindue. Det skal tilstræbes symmetri mest muligt i placeringen.

Administrationen anser de ønskede ændringer som værende i overensstemmelse med lokalplanens øvrige bestemmelser samt intuitionerne med lokalplan, som følge heraf anbefaler administrationen at der gives dispensation.

Der afholdes nabohøring i perioden 5. til 19. november 2025. Indkommende bemærkninger fremlægges på mødet.

Retsgrundlag:

Lokalplan 9-9B med tilhørende tillæg.

Planloven.

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- der gives dispensation til det ansøgte.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Et flertal i teknik-, miljø- og havneudvalget bestående af Inga Blom Thomas, Ole Wej Petersen, Johannes Renneberg og Jens Weiss kan ikke give dispensation til projektet, og anbefaler, at der indsendes et fornyet projekt, der i sit udtryk bedre lever op til anbefalingen fra 9-9B-udvalget.

Leo Holm støtter, at der gives dispensation til det ansøgte.

Bilag

Bilag 1 - Billeder ekst. facader samt reference foto

bilag 2 - Tegninger

Bilag 3 - Facade studie

Dispensations Ansøgning Nørregade 53

Punkt 16: Dispensation til ændring af farven på hoveddøren samt de smalle rammer omkring vinduerne - Østergade 6, 5970 Ærøskøbing

S2025-3436

Indledning:

Udvalget anmodes om stillingtagen til om der kan gives dispensation til farveændring på hoveddøren samt de smalle rammer omkring vinduerne Østergade 6, 5970 Ærøskøbing.

Sagsfremstilling:

I forbindelse med reoveringen af ejendommen Østergade 6, 5970 Ærøskøbing ønsker ejeren af ejendommen at ændre farven på hoveddøren samt de smalle rammer omkring vinduerne.

Ifølge lokalplan 9-9B § 7.1 må eksisterende bebyggelse inden for delområderne - herunder garager, carporte, udhuse o.l. - kun nedrives, ombygges eller på anden måde ændres med Kommunalbestyrelsens tilladelse og i henhold til den til lokalplanen hørende bygningsregistrant for Ærøskøbing by.

Af bygningsregistranten fremgår følgende for ejendommen.

Arkitektur 2, Originalitet 3, Miljø 2, Tilstand 3, Bevaring 2
Bygningstype: Gadehus
Opført: 1863

Fremtræden: Flot 5-fags forhus med høj sokkel, fin hovedgesims og profilerede indfatninger om vinduer og dør. Flotte gamle dannebrogsvinduer med sprøse i nederste rammer. Konsolbårne sålbænke. Fin granittrappe med gelænder. Velholdt udhus i gadelinien.

Ved ønske om ændringer: Huset skal bevares uændret i alle detaljer. Ved udskiftning af bygningsdele skal anvendes rekonstruktion. Skorsten nr. 2 bør evt. genetableres.

Som følge heraf, kræver farveændringerne en dispensation fra §7.1. Udvalget anmodes derfor om stillingtagen til, om der kan gives dispensation til § 7.1.

Sagen har desuden været drøftet af Lokalplan 9-9B udvalget på deres møde den 8. september 2025. Udvalget udtaler følgende:

Udvalget kan anbefale det ansøgte.

Administrationen anser de ønskede ændringer som værende i overensstemmelse med lokalplanens øvrige bestemmelser samt intuitionerne med lokalplan, som følge heraf anbefaler administrationen at der gives dispensation.

Der afholdes nabohøring i perioden 5. til 19. november 2025. Indkommende bemærkninger fremlægges på mødet.

Retsgrundlag:

Lokalplan 9-9B med tilhørende tillæg.

Planloven

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- der gives dispensation til det ansøgte.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede at give dispensation til det ansøgte.

Bilag

Ansøgning farve - dør og vinduer - Østergade 6, 5970 Ærøskøbing

Punkt 17: Drøftelse af udformningen af vinduer indenfor Lokalplan 9-9B

S2025-4276

Indledning:

Udvalget anmodes om stillingtagen til hvordan af sager vedrørende vinduer og døre og dermed § 8.3 i Lokalplan 9-9B, fremadrettet skal administreres.

Sagsfremstilling:

I forbindelse med renovering af ejendomme inden for Lokalplan 9-9B modtager kommunen ofte sager der omhandler enten renovering, restaurering eller udskiftning af vinduer.

Af Lokalplan 9-9B fremgår det af § 8.3 følgende:

Til konstruktion af døre og vinduer (karme, rammer, sprosser og fyldninger) må kun anvendes træ. Vinduer og døre skal udføres med kitfalse og plane enkeltlagsglas.

I forbindelse med udvalgets behandling af en konkret sag den 17. juni 2025 (sag nr. 7), er administrationen blevet gjort opmærksom på efterfølgende, at der tilsyneladende ikke sker en ensartet behandling af sager om vinduer og dermed brug af § 8.3 fra sag til sag.

Administrationen har derfor gennemgået sager vedrørende vinduer tilbage til 2017. Fra 2017 og frem har der været ca. 100 sager inden for Lokalplan 9-9B, der vedrører vinduer.

Problematikken drejer sig primært om udformningen af koblede vinduer. I flere sager er der givet tilladelse til, at vinduerne kan udformes således, at det udvendige glas er enkeltlagsglas mens det indvendige i den koblede ramme er termorude.

Lokalplan 9-9B udvalget drøftede vinduer samt forsatsvinduer indenfor lokalplansområdet på deres møde den 15. januar 2024. Af beslutningen fremgår følgende:

Udvalget påpeger at der er en voksende problemstilling i forhold til udviklingen indenfor industriel vinduesproduktion, herunder koblede- samt forsatsvinduer. Der er tale om formidlingsopgave såvel som en juridisk præcisering i lokalplanen.

Til sagsfremstillingen blev der fremlagt et bilag vedr. specifikationer. Dette bilag er også vedlagt denne sag. Det skal bemærkes, at der af specifikationerne ikke fremgår noget om vinduesglas eller termoruder.

Lokalplan 9-9B udvalget anbefaler desuden at vinduer udføres med hjørnebåndshængsler, også i sager hvor de eksisterende vinduer er udført uden.

Ved administreringen af lokalplans § 8.3 er der ikke hjemmel til at stille krav om blandt andet hjørnebåndshængsler, da § 8.3 udelukkende foreskriver vinduesrammer og sprosser i træ, og at vinduer og døre skal udføres med kitfalse og plane enkeltlagsglas.

Af lokalplanens redegørelse fremgår følgende:

Vinduer er en vigtig del af en bygnings »ansigt« og derfor har det stor betydning, at husene i Ærøskøbing fastholdes med de oprindelige vinduestyper og at originale vinduer restaureres og bevares længst muligt af hensyn til bevaringsindsatsen.

De gamle vinduer er opdelt af sprosser, fordi det næsten var umuligt - og i hvert fald meget dyrt - at fremstille store glasformater. For at »forstyrre« mindst muligt er sprosserne udført med kitfals og gjort så tynde, som det teknisk set kunne lade sig gøre. Man har herved fået konstrueret vinduer med en god lysfordelingsevne - noget som måske først rigtig opleves i de tilfælde, hvor de gamle spinkle sprosser erstattes af moderne, mere klodsede løsninger med glaslister.

Der er som regel ikke behov for at ændre på de gamle vinduestyper, bortset fra at forbedre deres isoleringsevne. Dette gøres mest enkelt ved at tilføje en ramme indvendigt, enten som koblet ramme eller som en selvstændig ramme, der åbner indad. Moderne forsatsvinduer fås i dag med en spinkel aluminiumsramme, gummilister og isat lavenergiruder. Herved opnås tillige en god lydisolering. Ved isætning af nye vinduer i bevaringsværdige huse skal det sikres, at disse udføres med det oprindelige udtryk, dvs. som to-rammede vinduer i træ med spinkle sprosser og kitfals.

Af ovenstående redegørelse fra lokalplanen fremgår det heller ikke klart og tydelig hvilken typer af glas der bør være tilladt.

Som nævnt har der siden 2017 været ca. 100 sager vedrørende vinduer. Ikke alle sager drejer sig om vinduer mod gaden. Der har også været sager vedrørende vinduer mod baggården mv. Efter gennemgang af sagerne kan det konstateres at der i op mod 60 af sagerne ikke har været belyst hvilken type glas, der ønskes anvendt på indvendig side. Ved besigtigelse af lokalplansområdet er der konstateret 13 ejendomme som enten har koblede vinduer med termorude på indvendig side eller forsatsvinduer med termorude på indvendig side. Herudover er der ejendomme som før 2017 har isat vinduer med termoruder trods lokalplanerne tilbage til 2004 har forskrevet at vinduer skal udføres som kitfals og med enkeltlagsglas. Det skal bemærkes, at ejendommene har fået tilladelse til udskiftningen, renovering mv. Alle forholdene anses derfor som værende lovlige.

Det er administrationens vurdering, at for at sikre at ejerne af de enkelte ejendomme behandles ens, bør administrationen af § 8.3 ligeledes være således, at der kan isættes termoruder på indvendig side i koblede vinduer samt som forsatsvinduer for nuværende.

Alt i alt peger dette på, at den nuværende lokalplan ikke er tydelig nok, hverken for borgere, håndværkere eller administration og derfor bør ændres på dette område, så der frem over kommer tilstrækkelig klarhed på hvad der er lovligt indenfor lokalplanen og hvad der ikke er.

At lovliggøre brug af termoglas på indvendig vinduesside, vil ikke umiddelbart være i overensstemmelse med Lokalplan 9-9B udvalgets anbefalinger.

Som lokalplan 9-9B udvalget af flere gange har anbefalet, så bør der derfor udarbejdes et tillæg til lokalplan 9-9B og administrationen anbefaler ligeledes, at der udarbejdes et tillæg til lokalplanen, der præciser kravene til vinduer og døre. En fastlæggelse af de præcise krav til vinduer og døre, vil indgå som del af opgaven med at lokalplantillægget.

Alternativet til at tillade brug af termoglas på indvendig vinduesside, vil være at nedlægge et § 14-forbud her overfor, hvorefter der er 1 år til at udarbejde et lokalplantillæg, der udmønter forbuddet.

Retsgrundlag:

Lokalplan 9-9B med tilhørende tillæg

Planloven

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- der for nuværende kan tillades at koblede vinduer og forsatsvinder udføres med termorude på indvendig side, og at der udarbejdes et tillæg til lokalplan 9-9B, der præciserer kravene til vinduer og døre, herunder at koblede vinduer i fremtiden ikke kan udføres med termorude på indvendig side.

Eller

- der nedlægges et §14-forbud mod at koblede vinduer kan udføres med termorude på indvendig side og som følge heraf, at der udarbejdes et tillæg til lokalplan 9-9B der præciser kravene til vinduer og døre herunder at koblede vinduer i fremtiden ikke kan udføres med termorude på indvendig side.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede at:

- der for nuværende kan tillades at koblede vinduer og forsatsvinder udføres med termorude på indvendig side, og at der udarbejdes et tillæg til lokalplan 9-9B, der præciserer kravene til vinduer og døre, herunder at koblede vinduer i fremtiden ikke kan udføres med termorude på indvendig side.

Bilag

Lokalplan 9-9B

Specifikationerne - vinduer indenfor lokalplan 9-9B

Punkt 18: Dispensation til udskiftning af vindue - Søndergade 52A, 5970 Ærøskøbing

S2025-3393

Indledning:

Udvalget anmodes om stillingtagen til om der kan gives dispensation til udskiftning af vindue på ejendommen Søndergade 52A, 5970 Ærøskøbing.

Sagsfremstilling:

I forbindelse med reovering af ejendommen Søndergade 52A, 5970 Ærøskøbing ønsker ejere at udskifte et vindue mod gården over sidehuset.

Vinduet der ønskes udskiftet er højt placeret mod gårdside og følger sidebygningens taghældning og med en bundplade i den ene ramme. Det eksisterende vindue er hjemmelavet og fremstår i en meget dårlig kvalitet, det er desuden enkeltlagsglas. Der ønskes at få produceret et nyt enkeltlagsvindue med kitfals og to rammer, som følger sidebygningens taghældning a la det eksisterende vindue. Dog uden bundplade på den venstre ramme.

Ifølge lokalplan 9-9B § 7.1 må eksisterende bebyggelse inden for delområderne - herunder garager, carporte, udhuse o.l. - kun nedrives, ombygges eller på anden måde ændres med Kommunalbestyrelsens tilladelse og i henhold til den til lokalplanen hørende bygningsregistrant for Ærøskøbing by.

Af bygningsregistranten fremgår følgende for ejendommen:

Arkitektur 2, Originalitet 3, Miljø 2, Tilstand 3, Bevaring 2
Bygningstype: Byhus
Opført: 1853 - ombygget 1868

Fremtræden: Oprindelig to huse. Flere gange ombygget, tidligere port sløjfet mv. Store flotte dannebrogsvinduer med indramning og meget flot hovedgesims smykket med konsoller. Gennemgående gesimssålbænke.

Ved ønske om ændringer: Huset skal bevares uændret i alle detaljer. Ved udskiftning af bygningsdele skal anvendes rekonstruktion.

Som følge heraf, kræver ændringerne en dispensation fra §7.1. Udvalget anmodes derfor om stillingtagen til, om der kan gives dispensation til § 7.1.

Sagen har desuden været drøftet af Lokalplan 9-9B udvalget på deres møde den 8. september 2025. Udvalget udtaler følgende:

Udvalget kan anbefale udskiftning samt optoglas som ansøgt.

Administrationen anser den ønskede ændring som værende i overensstemmelse med lokalplanens øvrige bestemmelser samt intuitionerne med lokalplan, og som følge heraf anbefaler administrationen at der gives dispensation.

Der afholdes nabohøring i perioden 5. til 19. november 2025. Indkommende bemærkninger fremlægges på mødet.

Retsgrundlag:

Lokalplan 9-9B med tilhørende tillæg.

Planloven.

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at:

- der gives dispensation til det ansøgte.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede at give dispensation til det ansøgte.

Bilag

Ansøgning 9-9B udvalg - Badeværelsesvindue Søndergade 52A

Punkt 19: Dispensationsansøgning vedrørende murstensfarve - Opførelse af enfamiliehus med integreret carport - Holmevænget 12, 5970 Ærøskøbing

S2025-3822

Indledning:

Ærø Kommune har modtaget en byggeansøgning vedr. opførelse af et nyt enfamiliehus på ejendommen beliggende Holmevænget 12, 5970 Ærøskøbing. Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt enfamiliehus i form af et typehus fra Eurodan Huse, hvis facader er en anden farve end hvad servituten på ejendommen tillader. På baggrund heraf anmodes om dispensation til at udføre projektet med teglfarve som ansøgt.

Sagsfremstilling:

Ærø Kommune har den 1. oktober 2025 modtaget byggeansøgning vedr. opførelse af et nyt enfamiliehus på ejendommen beliggende Holmevænget 12, 5970 Ærøskøbing, Matrikel nr.: 78ao, Ejerlav:, Ærøskøbing Markjorder, BFE: 2004452.

Projektet omfatter opførelse af et nyt enfamiliehus i en etage med et grundplan på 132 m², dertil en integreret carport på 30 m² og redskabsskur på 13 m². Der er tale om et typehus fra Eurodan Huse. Sagen har været fremsendt i nabohøring og der er ikke fremkommet indsigelser.

Facader ønskes udført i tegl, i en anden farve end hvad servituten tinglyst på ejendommen tillader. På baggrund heraf anmodes om dispensation til at opføre huset med teglfarve i lys brunlig mursten med hvide nuancer, som ansøgt:

Tingbogsoplysninger - 37_G-Æ_433_indekannetakt - servitutter, Holmevænget 12, Ærøskøbing, angiver følgende krav:

- §2 Alle beboelsesbygninger skal opføres af sten i farverne murstensrød, mustensgul, cementgrå eller hvid.

Denne ønsker ejer samt rådgiver at søge dispensation fra, idet der ønskes at anvende murstensfarven lys brunlig mursten med hvide nuancer.

Historik:

Ingen.

Retsgrundlag:

Byggeloven

BR18

Tværgående politikker:

Ingen.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Ingen.

Økonomisk påtegning:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Teknik, miljø og Havneudvalget.

Indstilling:

Administrationen indstiller at udvalget tager stilling til hvorvidt man vil give tilsagn om afvigelse fra den tinglyste teglfarve til den ansøgte lys brunlig mursten med hvide nuancer.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget besluttede, at der kan gives dispensation til det ansøgte, under forudsætning af, at der efter nabohøring ikke kommer væsentlige indsigelser imod det.

Bilag

Bilag -Tingbogsoplysninger - 37_G-Æ_433_indekannetakt - servitutter holmevænget 12,.pdf (1) 01-10-2025 12:28

20133 - Dispensationansøgning murstensfarve.pdf (2) 09-10-2025 07:46

Orientering til ansøger - Nabohøring - S2025-3822 BR18 - Opførelse af enfamiliehus med integreret carport - Holmevænget 12, 5970 Aeroeskøbing

Punkt 20: Ansøgning til Havnaturfonden vedr. projekt "Drejørevet" mosaiknatur centralt i Det Sydfynske Øhav

S2025-758

Indledning:

Orientering om fremsendt ansøgning til Havnaturfonden om stenrevsprojekt vest for Drejørevet.

Å

Sagsfremstilling:

Teknik-, miljø-, og havneudvalget besluttede på sit møde den 25. marts 2025 at træffe, Kommune indgår som medunderskriver på en ansøgning til Havnaturfonden sammen med Svendborg, Faaborg-Midtfyn og Langeland kommuner, om medfinansiering af et fælles stenrevsprojekt. Projekt funderes i Geoparksekretariatet.

Geopark Det Sydfynske Øhav I/S har, som operatør for de fire sydfynske kommuner, ultimo oktober 2025 ansøgt Havnaturfonden om støtte til projekt "Drejørevet" - marin naturgenopretning i form af reetablering af stenrev ved Mads Jensens Grund vest for Drejørevet, centralt i Det Sydfynske Øhav.

På baggrund af gennemført "Øhavstjek" (indsamling og tolkning af eksisterende viden), geologisk notat, historisk analyse samt forundersøgelse fysisk i projektområdet med fokus på de faktiske forhold - kortlægning, naturtype og bølger - er udvalgt en lokalitet med et samlet areal på 9,3 ha og en dybdegradient fra 3,7-9,5m.

Der er dokumentation for omfattende historisk stenfiskeri, og projektområdet er geologisk betragtet særdeles velegnet til reetablering af huledannende stenrev. Mads Jensens Grund er desuden historisk kendt som en af Øhavets bedste fiskepladser mht. torsk og fladfisk.

Til lokaliteten er designet huledannende stenrev med 14-15.000 tons sprængsten (granit), og Kystdirektoratet er ansøgt om "tilladelse til anlæg på søterritoriet".

Det helt centrale formål er marin naturgenopretning med fokus på mosaiknatur og økosystemtjenester på tværs af nærtliggende sunde økologiske områder og på sigt genetablering af robuste fældekøder.

Et sekundært formål er at etablere en fast, kompetent projektgruppe, som både vil fungere som udgangspunkt for lokal forankring, synlighed og engagement, og som fremadrettet vil støtte for at udvikle nye projekter og indsatser for marin naturgenopretning i Øhavet.

Projektets primære synergieffekt opstår ved at tilføje en naturtype (stenrev), som mangler i områdets mosaiknatur, idet der i umiddelbar nærhed findes sunde økologiske forekomster, hvorfra bl.a. fiskeyngel vil kunne vandre til stenrevet.

Sekundært vil projektet have synergi med Den Grønne Treparts omlægningsprojekter på land, som nært implementeret vil reducere udvaskningen af næringssalte til Det Sydfynske Øhav betydeligt. Målet er 40%. Lokalt på Drejørevet foreslås projekter omkring omfattende ekstensivering, som vil have betydning specifikt for projektområdet.

Endelig har projektet synergieffekter i forhold til Geoparkens øvrige indsatser, som sætter fokus på det marine miljø, herunder: skibsbaseret undervisning i projekt "Under Øhavet" med skonnerten FYLLA, regenerativ turisme via INTERREG projektet Nurturing Nature, formidling med undervandsskulpturer i projektet "Nautisk Skulpturleg" samt Geoparkens erhvervspartnerprogram for bæredygtig udvikling. Dertil kommer øvrige stenrevsprojekter i Øhavet, bl.a. Miljøstyrelsens eget projekterede rev syd for Lyø.

Geopark Det Sydfynske Øhav er i 2024 udnævnt som UNESCO Global Geopark og fungerer som selvstændig udviklingsorganisation ejet af de fire sydfynske kommuner.

Til Drejørevet er budgetteret 400 tkr. Å til det forberedende arbejde, mens 1.748 tkr. indgår som kontant medfinansiering i ansøgningen til Havnaturfonden, heraf disponeres kr. 610 tkr. Å til forventet fondsmoms.

Havnaturfonden ansøges om 10.460 tkr. til Drejørevetprojektet, som forventes afsluttet med udgangen af 2017.

Projektet er første del af de marine naturgenopretningsprojekter de fire kommuner sammen med Geoparksekretariatet forventer at gennemføre i perioden 2025 - 2029.

Der er forudsat kommunal medfinansiering i projektperioden svarende til 6,7 kr. pr. indbygger.

Historik:

Ingen.

Retsgrundlag:

Ingen.

TVÅrgående politikker:

År, Kommunes naturpolitik.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Der er i budget 2026-2029 afsat 40 tkr. Årligt til medfinansiering af et fælleskommunalt marint naturgenopretningsprojekt.

Udgifter i 2025, til det forberedende materiale til ansøgningen til Havnaturfonden, er finansieret af Svendborg Kommune.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø-, og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at sagen tages til orientering.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø-, og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø-, og havneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Bilag

Opsummering af indberetning

Miljøtilstand og presfaktorer i DSØ_final

Punkt 21: Ærøskøbing Vandværk a.m.b.a - Takstblad 2026

S2008-22535

Indledning:

Godkendelse af Ærøskøbing Vandværks takstblad for 2026

Sagsfremstilling:

Ærøskøbing Vandværk a.m.b.a har den 12. oktober 2025 fremsendt forslag til takstblad for 2026 til godkendelse, samt budget til orientering. Budget og takstblad afspejler, at der er indgået aftale med Bregninge Vandværk om deres bidrag til betaling for indsatsen i de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Det fremgår af følgeskrivelsen fra 31. oktober 2022, at Bregninge Vandværk betaler 185 kr. pr. måler årligt, i en 5-årig periode.

- Den faste afgift pr. bolig uændret 1.550 kr. uden moms.
- Og den samlede pris pr. m³ vand er uændret 13,37 kr. uden moms.
- Øvrige takster fastsættes uændret.

Retsgrundlag:

LBKG 2024-10-28 nr. 1149 (Lovbekendtgørelse om vandforsyning mv.)

BKG 1998-11-27 nr. 837 (Bekendtgørelse om individuel afregning efter målt vandforbrug.)

Økonomi:

Ingen

Sagen afgøres af:

Økonomi- og erhvervsudvalget

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at Ærøskøbing Vandværks takstblad for 2026 godkendes.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler, at Ærøskøbing Vandværks takstblad for 2026 godkendes.

Bilag

Bilag til TMHU - Følgeskrivelse fra 31. oktober 2022

Takstblad for ÆRØSKØBING VANDVÆRK a.m.b.a. 2026

Budget 2026 PDF

Punkt 22: Bregninge Vandværk - Takstblad 2025

S2008-32920

Indledning:

Godkendelse af Bregninge Vandværks takstblad for 2026.

Sagsfremstilling:

Andelsselskabet Bregninge Vandværk har på mail af 16. oktober 2025 fremsendt forslag til nyt takstblad for 2026 til godkendelse samt budget 2026 til orientering.

Der er jf. taktbladet for 2026 ændret i det årlige faste bidrag fra 1500,- til 1250,- i forhold til 2025

Øvrige takster ikke ændringer i forhold til priser fra 2025.

Det fremgår i følgeskrivelsen fra Ærøskøbing Vandværk a.m.b.a, den 31. oktober 2022, at Bregninge Vandværk betaler 185 kr. pr. måler årligt, i en 5-årig periode.

Retsgrundlag:

LBKG 2024-10-28 nr. 1149 (Lovbekendtgørelse om vandforsyning mv.)

BKG 1998-11-27 nr. 837 (Bekendtgørelse om individuel afregning efter målt vandforbrug.)

Økonomi:

Ingen

Sagen afgøres af:

Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at takstblad for 2026 godkendes.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler, at takstblad for 2026 godkendes.

Bilag

Følgebeskrivelse fra 31. oktober 2022.

Takstblad for Bregninge Vandværk 2026

Budget 2026

Punkt 23: Søby Vandværk - Takstblad 2026

S2008-33439

Indledning:

Godkendelse af Søby Vandværks takstblad for 2026.

Sagsfremstilling:

Søby Vandværk har med mail af 28. oktober 2025 fremsendt forslag til nyt takstblad for 2026 til godkendelse, samt budget 2026 til orientering.

Takstbladet er uændret i forhold til taksterne for 2025 på nær prisen for nedlæggelse af vandstik, som vi har hævet fra 5000 kr. til 10.000 kr. i lighed med de andre vandværker på øen.

Retsgrundlag:

LBKG 2024-10-28 nr. 1149 (Lovbekendtgørelse om vandforsyning mv.)

BKG 1998-11-27 nr. 837 (Bekendtgørelse om individuel afregning efter målt vandforbrug.)

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Økonomi- og erhvervsudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at Søby Vandværks takstblad for 2026 godkendes.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler, at Søby Vandværks takstblad for 2026 godkendes.

Bilag

Takstblad for 2026 Søby Vandværk

Budget Søby Vandværk 2026

Punkt 24: Rise Vandværk - Takstblad 2026

S2008-33440

Indledning:

Godkendelse af Rise Vandværks takstblad for 2026.

Sagsfremstilling:

Rise Vandværk a.m.b.a. har den 3. oktober 2025 fremsendt forslag til takstblad for 2026 til godkendelse samt budget 2026 til orientering.

Taksterne er fastsat på baggrund af budgettet, men alle priser er uændrede i forhold til 2025:

- Pris pr. m³ ledningsført vand: 13,21 kr. inkl. moms
- Årligt fast bidrag: 2.200 kr. inkl. moms
- Øvrige takster: uændrede

Retsgrundlag:

LBKG 2024-10-28 nr. 1149 (Lovbekendtgørelse om vandforsyning mv.)

BKG 1998-11-27 nr. 837 (Bekendtgørelse om individuel afregning efter målt vandforbrug.)

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Økonomi- og erhvervsudvalget

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at Rise Vandværks takstblad for 2026 godkendes.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget anbefaler, at Rise Vandværks takstblad for 2026 godkendes.

Bilag

Takstblad 2026

Rise Vand budget 2026 til Ærø Kommune

Punkt 25: Orienteringspunkter november 2025

S2022-10920

Indledning:

Orienteringspunkter til Teknik-, miljø- og havneudvalget november 2025.

Sagsfremstilling:

Havnefogedens rapport

Se vedhæftede.

Orientering om bekendtgørelse 2025 for udviklingsområder i kystnærhedszonen

Minister for byer og landdistrikter har udstedt Bekendtgørelse om landsplandirektiv 2025 for udviklingsområder i kystnærhedszonen. Det betyder, at kommuneplanramme Sø.B12 ved Søby kan udpeges som udviklingsområde ved næste kommuneplanrevision, forudsat at der sker en tilpasning af udpegningen af Større sammenhængende landskaber. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 2. oktober 2025. Se vedlagte bilag.

Orientering om brev fra kulturarvsstyrelsen:

Administrationen modtog den 9. oktober 2025 en brev fra kulturarvsstyrelsen med præcisering af betydningen af at Ærøskøbing bymidte og Havn bliver udpeget som kulturarv af national interesse.

På baggrund af erfaringerne med dialog med andre styrelser om nationale interesser i forbindelse med Kommuneplan 2025-2037, har administrationen fremsendt et notat til kulturarvsstyrelsen med ønske om en reduktion af udpegningen på Ærøskøbing Havn.

Reduktionen bunder i et ønske om at kunne fastholde Ærøskøbing Havn som erhvervshavn/erhvervsområdet, da det er et af de to erhvervsområder, der er i Ærøskøbing, og da andre bindinger som f.eks. strandbeskyttelseslinje, Natura 2000 og fredninger ikke umiddelbart giver mulighed for at udpege nye arealer til erhverv omkring Ærøskøbing. I forbindelse med en evt. omlægning af færgedriften til vedvarende energi er det også vigtigt at fastholde fleksibiliteten i anvendelsen af havnens områder.

I forhold til de kulturarvsinteresser der ønskes beskyttet, så fremgår det af Kulturarvsstyrelsens rapport, at de fokuserer på bymiljøerne fra middelalderen til midten af 1800-tallet. Den del af havnearealet, der foreslås taget ud af udpegningen, er præget af bygninger, der er bygget noget senere.

Se vedhæftede dokumenter.

Stier ved Bregninge

En borger har konkret ønsket svar på hvorvidt offentligheden har adgang til stier i skellet mellem Vester Bregninge og Øster Bregninge, og har sendt en række detaljerede spørgsmål i den forbindelse.

Svendborg Kommune har myndigheden på vegne af Ærø Kommune for så vidt angår Naturbeskyttelseslovens regler, og har udarbejdet en afgørelse, der er sendt til borgeren den 25. oktober 2025. Ærø Kommune har tilsvarende udarbejdet en vurdering til borgeren vedrørende de spørgsmål, der vedrørte offentlig vej, hvor Ærø Kommune er myndighed i forhold til vejlovens regler om adgang ad offentlig vej og offentlige stier. Den er sendt i høring hos borgeren indtil den 9. december 2025.

Begge er vedlagt som bilag til orientering.

Status på indklagede afslag på aktindsigt pr. 5. november 2025.

Ærø Kommune har modtaget afgørelse fra Planklagenævnet i en klagesag om afslag på aktindsigt med sagsnr. S2024-1875.

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen. Det betyder, at Ærø Kommunes afgørelse gælder.

Afgørelsen D2025-69713 er vedlagt.

Ærø Kommune har modtaget afgørelse fra Ankestyrelsen i en klagesag om afslag på aktindsigt med sagsnr. S2024-1692.

Ankestyrelsen har hjemvist sagen til fornyet behandling.

Afgørelsen D2025-69846 er vedlagt.

Klimakoordinatoren orienterer:

Den 28. oktober 2025 udløb fristen for at afgive tilbud på opgaven med at udarbejde en klimatilpasningsplan for Ærø Kommune. Der blev modtaget to tilbud fra henholdsvis WSP og Rambøll. Efter en grundig evaluering er det besluttet at indgå aftale med Rambøll som rådgiver på opgaven.

Med denne aftale forventes det, at der i løbet af tredje kvartal 2026 foreligger en politisk godkendt klimatilpasningsplan, som er helhedsorienteret og implementerbar. Planen vil blandt andet indeholde teknisk analyse af kommunens anlæg samt et handlingskatalog med tilhørende økonomisk overslag.

Udarbejdelsen af klimatilpasningsplanen vil ske i tæt dialog med relevante aktører og borgere. Der vil blive gennemført inddragende aktiviteter, som skal sikre lokal forankring. Desuden vil der indgå politisk prioritering af indsatser, så planen afspejler både tekniske vurderinger og lokale behov.

Natur og Klima:

Udvalgt besluttede den 17. juni 2025, at sætte skilte op med adgangsregulering i fuglenes yngleperiode på en del af Eriks hale og søge Miljøministeriet om at få beskyttelseszonen til også at gå 50 meter ud på havet.

Svendborg kommune har undersøgt sagen og oplyser, at det ikke kan lade sig gøre at udvide beskyttelseszonen ud på vand, pga. manglende hjemmel til at hindre offentlighedens adgang på vand.

Der arbejdes videre med opsætning af skilte med adgangsregulering på land, inden fuglenes yngletid i 2026.

Økonomi:

Ingen.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at orienteringerne tages til efterretning.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Teknik-, miljø- og havneudvalget tog orienteringen til efterretning.

Bilag

Havnefogeden rapport nr. 11-2025

Statistik oktober 2025

184169-24 Afgørelse - Adgang til sti Tværby

Status for sti i Bregninge - Brev til Erik Bøgedal - Underskrevet

Landsplandirektiv - udviklingsområder 2025

Brev til kommuner med udvalgt nationalt kulturmiljø i ældre byer

Notat vedrørende udpegning af Ærøskøbing bymidte som kulturarv af national interesse

SV: Notat om forslag til ny afgrænsning for Kulturarv Ærøskøbing

Afgørelse - Ankestyrelsen - Ærø Kommunes afgørelse gælder

Afgørelse - Ankestyrelsen - Hjemvist til fornyet behandling - Anonymiseret

Punkt 26: Godkendelse af referat

S2020-11327

Sagsfremstilling:

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen. For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive ved at trykke godkend.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Godkendt.

Punkt 27: Lejekontrakt - Den blå Hal og Værftshallen med tilhørende havneareal - Ærøskøbing Havn 4B, C, D, 5970 Ærøskøbing

S2025-4490

Indledning:

Der skal tages stilling til indgåelse af lejeaftale med Salling Group om leje af Den blå Hal og en del af Værftshallen med tilhørende havneareal på Ærøskøbing Havn 4B, C, D, 5970 Ærøskøbing.

Sagsfremstilling:

Salling Group har udvist interesse for at leje dele af bygningsmassen på Det gl. Værft på Ærøskøbing Havn, med henblik på etablering af en pop-up butik. Pop-up butikken skal fungere i perioden fra januar til april, som en midlertidig butik, mens Netto i Ærøskøbing er lukket på grund af ombygning.

Salling Group forventer at kunne åbne pop-up nettobutikken med et varesortiment på 2200 varenumre, der vil understøtte behovet for dagligvarer for borgere i Ærøskøbing og opland under ombygningen.

Administrationen har derfor været i dialog med Salling Group om muligheden. Efter besigtigelse og efterfølgende drøftelser, foreligger der nu et forslag til indretning af butik, varelager og med støttefunktioner på Det gamle Værft, der samlet omfatter :

- Den blå Hal - 193 m2.
- Værftshallen - 240 m2.
- Havneareal på ca. 350 m2 bestående af befæstet areal og grus.

Det samlede bygningsareal udgør 433 m2. Oversigt over anvendelsen af bygningerne fremgår af tegningerne i bilaget.

Lejekontrakten med Salling Group indgås på markedsvilkår til en samlet månedlig leje på kr. 9.496,50. Forudsætningen for pop-up butikken er, at bygningerne indrettes til formålet, hvilket kræver nogle midlertidige bygningsændringer. Alle bygningsændringer skal tilbageføres ved fraflytning.

Lejeperioden er fra den 8. december 2025 til den 30. april 2026.

Myndighedsmæssigt er det vurderet, at den midlertidige funktion kan rummes indenfor lokalplan 9-12B, og at bygningernes nuværende anvendelseskategori tilsvarende kan anvendes til det midlertidige formål uden ændring af kategori. Der skal udarbejdes en brandteknisk redegørelse, udført af en certificeret brandrådgiver. Den brandtekniske redegørelse skal omfatte både de eksisterende bygninger samt alle midlertidige containere. Derudover skal der udarbejdes en pladsfordelingsplan for indretningen, herunder flugtveje, adgangsforhold personbelastning osv. Forbindelsesbygningen mellem den Blå hal og Værftsbygningen forventes etableret ved brug af en stålcontainerløsning, der kan opsættes uden byggetilladelse såfremt den overholder kravene i Bygningsreglementets § 6b stk. 6.

Historik:

Udviklingsfonden har opsagt sine aktiviteter på stedet med året udgang.

Retsgrundlag:

Erhvervslejeloven.

Planloven.

BR18.

Tværgående politikker:

Ærø Kommunes Udviklingsstrategi.

Personaleforhold:

Ingen.

Økonomi:

Lejen pr. m2 er beregnet i forhold til tidligere ekstern vurdering af erhvervslejen, som også er anvendt i forhold til fastsættelse af huslejen for Udviklingsfonden, fremskrevet til 2026-pris.

Sagen afgøres af:

Teknik-, miljø- og havneudvalget.

Indstilling:

Teknisk afdeling indstiller, at der gives godkendelse til at indgå en midlertidig lejekontrakt med Salling Group om leje af de nævnte faciliteter på Ærøskøbing Havn.

Aktuel beslutning på Teknik-, miljø- og havneudvalget 25-11-2025

Det ekstraordinære punkt optages ikke på dagsordenen. I stedet indkaldes til ekstraordinært møde på Teams, mandag den 1. december 2025 kl. 17.00.

Bilag

Netto Ærø pop-up 21.11.2025